

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

NEED FOR COMPETENCY DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL TEACHERS
IN NORTHEAST

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2562

KMITL-2019-ED-M-241-021

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
NEED FOR COMPETENCY DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL TEACHERS
IN NORTHEAST

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และ พ.ศ. 2562 ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

KMITL-2019-ED-M-241-021

NEED FOR COMPETENCY DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL
TEACHERS IN NORTHEAST

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF

MASTER OF SCIENCE IN AGRICULTURAL EDUCATION

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และตัดใจออกเองถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้
2019

KMITL-2019-ED-M-241-021

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

COPYRIGHT 2019

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณใน
นักศึกษา	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รหัสประจำตัว	นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง
ปริญญา	59603115
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
พ.ศ.	ครุศาสตร์เกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	2562
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข
	อาจารย์ ดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูเกษียณ จาก 196 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (อีสานใต้) 6 เขตพื้นที่การศึกษา จากจำนวน 402 แห่ง โดยใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejci & Morgan) รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า ครูเกษียณโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นชาย (ร้อยละ 61.70) มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี (ร้อยละ 51.60) อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 50.00) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 57.10) สอนตรงตามสาขาวิชาชีพ (ร้อยละ 58.70) รายได้ต่อเดือน 30,000 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ 59.20) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครู คศ.3 (ร้อยละ 52.60) สอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ร้อยละ 64.80) มีประสบการณ์สอนวิชาเกษตร 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 43.40) ครูเกษียณมีวิชาสอนมากกว่า 3 วิชา (ร้อยละ 80.60) มีหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนในกลุ่มสาระ (ร้อยละ 89.30) มีการพัฒนาตนเองตามความสนใจ ตามสายงาน และตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม น้อยกว่า 3 ครั้งต่อปี (ร้อยละ 84.70, 79.60, 71.40 ตามลำดับ) โดยครูเกษียณมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.53) และมีความต้องการสมรรถนะประจำสายงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.54) เมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูเกษียณที่มีจำนวนวิชาที่สอน

แตกต่างกัน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร (Y) อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .325$, $p = < .001$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Need for Competency Development of Agricultural Teachers in Northeast
Student	Mr. Hatsadin Ritsongmuang
Student ID.	59603115
Degree	Master of Science
Program	Agricultural Education
Year	2018
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Pakkapong Pongsuk
Thesis Co -Advisor	Dr. Piyanard Junlek

ABSTRACT

This study was conducted to investigate: 1) socio-economic attributes of agricultural teachers in northeastern Thailand; 2) needs for competency development of the agricultural teachers; and 3) relationships between the agricultural teacher's socio-economic attributes and their competency. The sample groups consisted of agricultural teachers from 196 school on 6 education areas in lower parts of northeastern Thailand, all total 402 schools. They were obtained by a random sampling method of Krejci & Morgan. A questionnaire was used for data collection and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient.

The results of the study revealed that most of the respondents were males (61.70%), 50–59 years old, bachelor's degree graduated (51.60%) with professional agriculture teacher (58.70%), and their monthly income was 30,000 Baht and above (58.20 %). About one half of the respondents had 21 years of service and above (50.00%) and their rank was senior professional Level (52.60%). More than one half of the respondents taught both lower and upper secondary school students (64.80%) and they taught more than 3 subjects (80.60%). Most of the respondents had other assigned tasks besides teaching (89.30%) and they had developed themselves based on their interest, their work, and duties assigned. (84.70%, 79.60%, 71.40%, respectively) Less than one half of the respondents had been teaching agriculture for 21 years and above (43.40%). The respondents had a high level of core competency

($\bar{X}$ = 4.40, S.D.= 0.52) and functional competency ($\bar{X}$ = 4.42, S.D.= 0.54). The findings also showed that the number of subjects to be taught had a variant significant relationship with core and functional competencies at a low level ($r = .325, p = < .01$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภักพงศ์ ปวงสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ปิยะนารถ จันทร์ เล็ก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความอนุเคราะห์และความกรุณาเสียสละเวลาให้กำลังใจ คอยให้คำปรึกษา พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขอกราบขอบพระคุณประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร ตีying และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.รัชดากร พลภักดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศราวุธ อินทรเทศ ที่เสียสละในการสอบวิทยานิพนธ์ขั้นสุดท้ายในครั้งนี้ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยและ ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (อีสานใต้) จำนวน 6 เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ทำให้ข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ยอดดีและสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่ได้กล่าวมา ข้างต้น

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้องครอบครัว ตลอดจนผู้มีอุปการคุณที่เป็นกำลังใจ ให้โอกาส ให้การสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียน ให้ทุนทรัพย์ ให้ความรักและความห่วงใยด้วยดีเสมอมา ส่งผลให้การศึกษาการวิจัยและการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ของผู้วิจัย และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

หัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 สมรรถนะครูเกษตร.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล.....	23
2.3 แนวคิดทฤษฎีความต้องการ.....	25
2.4 การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	29
2.5 ครูเกษตร.....	42
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการงานวิจัย.....	61
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
3.3 การรวบรวมข้อมูล.....	63
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลของการวิจัย.....	65
4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษตรโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	65
4.2 ความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	71
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของ ครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	78
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	84
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	84
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	86
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง.....	94
ภาคผนวก ข เครื่องมือในการวิจัย.....	105
ภาคผนวก ค ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติ.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	118

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ตารางสังเคราะห์ประเภทสมรรถนะ.....	16
2.2	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว.....	37
3.1	ตารางแสดงจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากร.....	61
4.1	เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
4.2	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
4.3	อายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
4.4	ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	67
4.5	รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	67
4.6	สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
4.7	ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
4.8	ระดับในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
4.9	ประสบการณ์สอนวิชาเกษตรของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
4.10	จำนวนวิชาที่สอนของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
4.11	หน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
4.12	การเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	71
4.13	แสดงความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก (Core competency) ของครูเกษตร	72
4.14	แสดงภาพรวมความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก (Core competency) ของครูเกษตร.....	74
4.15	แสดงความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ของครูเกษตร.....	74
4.16	แสดงภาพรวมความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ของครูเกษตร.....	77

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนา สมรรถนะหลักของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	78
4.18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนา สมรรถนะประจำสายงานของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	79
4.19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนา สมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ

ตารางที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2.1	ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model).....	9
2.2	แสดงลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs)....	26
2.3	ความมุ่งหมายของการศึกษาเกษตรแต่ละระดับ.....	53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความรู้ใหม่ ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างมากมาย เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้หลาย ๆ ประเทศเกิดความตระหนักถึงการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเตรียมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการดำรงชีวิต กระบวนการจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากจะเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นแล้ว ยังเน้นการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถก้าวหน้าในวิชาชีพ (ปริญา มีสุข. 2558 : 734-741) ครูในปัจจุบันจำเป็นจะต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะและทักษะวิชาชีพในทุก ๆ ด้าน ให้มากยิ่งขึ้นไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่จะเป็พื้นฐานให้ครูพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะวิชาชีพพื้นฐานเช่นเดียวกันกับตนได้ ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมของประเทศ เพื่อให้ได้พลเมืองที่ดีของประเทศ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ก้าวหน้าและยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ภารกิจในการจัดการศึกษาจึงต้องอาศัยความเป็นวิชาชีพชั้นสูงของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งต้องมีความรู้และความชำนาญในการจัดการศึกษาอย่างเป็นการเฉพาะตามศาสตร์ทางการศึกษา (Pedagogy) ซึ่งเรียกว่า วิชาชีพทางการศึกษาหรือวิชาชีพครู โดยพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของวิชาชีพทางการศึกษาหรือวิชาชีพครูว่า เป็นวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นคนไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4)

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา วิชาศิลปะ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี และวิชาภาษาต่างประเทศ ซึ่งการจัดการศึกษาเกษตรจัดอยู่ในกลุ่มการงานอาชีพและ

เทคโนโลยี โดยจัดให้ผู้เรียนได้มี เจตคติ ความรู้ ทักษะ พื้นฐานตามความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา นั้น โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีส่งผลให้ความสนใจในงานด้านเกษตรของนักเรียนลดน้อยลง เนื่องจากการทำการเกษตรนั้นอาจใช้เวลานาน มีความยุ่งยาก เกิดความสกปรกในขณะที่เรียน รวมทั้งสภาพทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในปัจจุบันยังประสบปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งมีความต้องการหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครูจบไม่ตรงสาย ขาดงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สถานที่หรือแหล่งปฏิบัติงานมีน้อยลง และมีเวลาในการเรียนการสอนน้อย ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่อง ครูเกษตรจึงมีความต้องการพัฒนาในด้านของสมรรถนะและทักษะวิชาชีพเป็นอย่างมาก เพื่อให้มีความรู้เกษตรสมัยใหม่ ทันเทคโนโลยี และมีจิตวิญญาณของครูเกษตร (วัฒนะ สะดวง. บทสัมภาษณ์. 2561) ซึ่งคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษานั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง โดยเฉพาะคุณภาพของบุคลากรครู ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาผู้เรียน ถ้าครูไม่มีคุณภาพผู้เรียนก็ไม่มีคุณภาพ การพัฒนาครูจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ : 10) เพื่อให้ครูมีหรือเลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพตามมาตรฐานกำหนด และเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 6)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะดำเนินการวิจัยในเรื่องความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากผู้วิจัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว จึงมีความประสงค์จะดำเนินการนำร่องในการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ยังเป็นการพัฒนาและปรับปรุงการศึกษาเกษตรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้พัฒนาดียิ่งขึ้นและยั่งยืนต่อ ๆ ไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2.3 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมุ่งเน้นศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตกรโดยจำกัดการศึกษาดังนี้

1.3.1.1 ตัวแปรศึกษาประกอบด้วย

(1) ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อยุราชการ ระดับการศึกษาสูงสุด สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์สอนวิชาเกษตกร จำนวนวิชาที่สอน และหน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากการสอน

(2) ตัวแปรตาม คือระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตกร ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ประชากร คือ ครูเกษตกรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 6 เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนทั้งหมด 402 แห่ง (ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. 7 กรกฎาคม 2561.)

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูเกษตกรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (อีสานใต้) จำนวน 6 เขตพื้นที่การศึกษาประกอบไปด้วย สพม. เขต 28 (ศรีสะเกษ-ยโสธร) สพม.เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) สพม.เขต 30 (ชัยภูมิ) สพม.เขต 31 (นครราชสีมา) สพม.เขต 32 (บุรีรัมย์) สพม.เขต 33 (สุรินทร์) จำนวน 402 แห่ง ใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejci & Morgan) ได้จำนวน 196 โรงเรียน

1.3.3 ขอบเขตด้านสถานที่และเวลา

สถานที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 6 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

สพม.เขต 28 (ศรีสะเกษ - ยโสธร)

สพม.เขต 29 (อุบลราชธานี - อำนาจเจริญ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ สพม.เขต 30 (ชัยภูมิ) ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ สพม.เขต 31 (นครราชสีมา) ถึงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

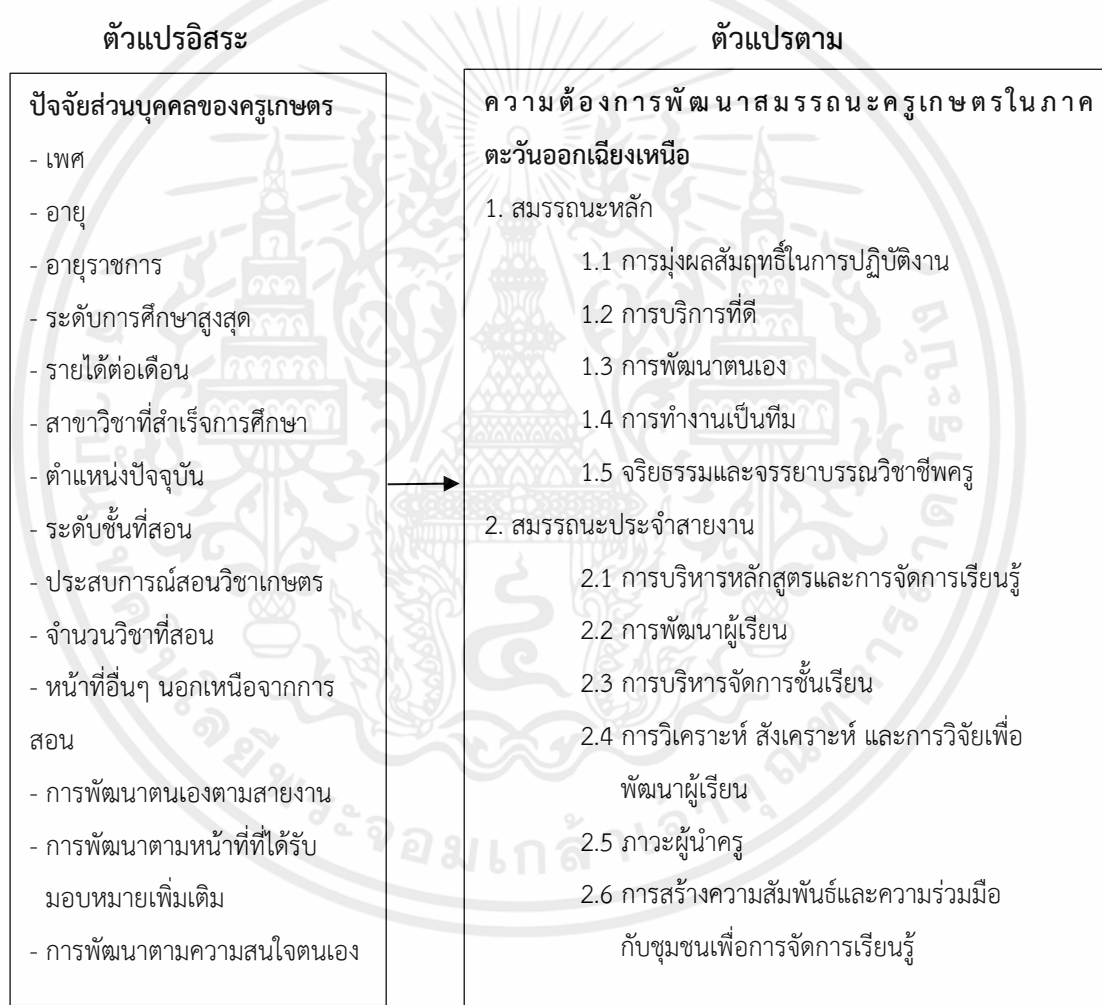
สพม.เขต 32 (บุรีรัมย์)

สพม.เขต 33 (สุรินทร์)

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ เดือน กันยายน ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2561

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาของครูเกษต โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและสมรรถนะของครูเกษตในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบไปด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานของครูเกษตร ประกอบไปด้วย เพศ อายุ อายุราชการ ระดับการศึกษาสูงสุด สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์สอนวิชาเกษตร จำนวนวิชาที่สอน และหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวของครูเกษตรที่แสดงออกมาโดยการปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีผลงานการปฏิบัติงานที่ดีเยี่ยม และโดดเด่น ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรม โดยมี สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน

มัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสานใต้) ได้แก่ สพม.เขต 28 (ศรีสะเกษ - ยโสธร) สพม.เขต 29 (อุบลราชธานี - อำนาจเจริญ) สพม.เขต 30 (ชัยภูมิ) สพม.เขต 31 (นครราชสีมา) สพม.เขต 32 (บุรีรัมย์) สพม.เขต 33 (สุรินทร์)

การจัดการศึกษาเกษตร หมายถึง การเรียนการสอนวิชาเกษตรตามวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

ครูเกษตร หมายถึง ครู อาจารย์ทั้งข้าราชการและลูกจ้างที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนงานเกษตร มีความรู้ความสามารถ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเกษตรต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืช ฯลฯ ให้กับนักเรียน - นักศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งในงานวิจัยเก็บข้อมูลเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสานใต้) มี 8 จังหวัด ประกอบไปด้วย จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ครูเกษตรได้รู้ถึงความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถนำข้อมูลความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในการสนับสนุนครูเกษตรในโรงเรียนของตนได้
3. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถนำข้อมูลความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรครูเกษตร ให้สอดคล้องตามความต้องการได้

4. สถาบันผู้ผลิตครูเกษตรสามารถนำข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 สมรรถนะครูเกษตร
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีความต้องการ
- 2.4 การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.5 ครูเกษตร
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สมรรถนะของครูเกษตร

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของสมรรถนะ

ประวัติความเป็นมาของสมรรถนะ แนวคิดเรื่อง “สมรรถนะ” Competence หรือ Competency ต่างจากแนวคิดอื่น ๆ ทางการบริหารซึ่งมักเริ่มต้นจากอุตสาหกรรม วิศวกรรม หรือผู้ปฏิบัติในโรงงานที่คิดค้นกระบวนการวิธีในการปรับปรุงองค์กรและงานของตนขึ้น แต่แนวคิดด้านสมรรถนะถือกำเนิดขึ้นจากงานวิจัยด้านจิตวิทยาซึ่งมีพื้นฐานทางทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนาและมีการพิสูจน์ทดลองเชิงประจักษ์มายาวนาน ศิริรัตน์ พิริยธนาถัย และจุฑา เทพหัสติน ณ อยุธยา (2553 : 12-18) เมื่อพูดถึงสมรรถนะก็มักจะกล่าวอ้างถึง McClelland ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัย Harvard McClelland และเพื่อนร่วมงานได้ก่อตั้งบริษัท McBer and Company ในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1970 และในช่วงนั้นพวกเขาได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ของ The U.S. State Department Foreign Service Information ให้ช่วยเหลือในการคัดเลือกนักการทูตระดับต้น McClelland ใช้เทคนิค BEI ในการศึกษาและพบว่านักการทูตระดับต้นที่มีผลการปฏิบัติงานดีมีสมรรถนะที่แตกต่างจากนักการทูตระดับต้นที่มีผลการปฏิบัติงานปานกลาง ได้แก่ ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านวัฒนธรรม (Cross-cultural interpersonal sensitivity) ความคาดหวังทางบวกกับผู้อื่น (Positive expectations of others) และความรวดเร็วในการเรียนรู้ เครือข่ายด้านการเมือง (Speed in learning political networks) (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2548 : 1-2)

ในปี 1973 McClelland ตีพิมพ์บทความในวารสารนักจิตวิทยาอเมริกัน เรื่อง Testing for Competence Rather than for Intelligence ในบทความเรื่องนี้ ได้แสดงความคิดเห็นต่อด้านการ

ทดสอบความถนัด การทดสอบความรู้ในงาน หรือผลการเรียนว่าไม่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงาน หรือความสำเร็จในชีวิตได้ เขาจึงหาทางวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรด้านสมรรถนะที่เขาเชื่อว่าสามารถทำนายผลการปฏิบัติงานได้ และในขณะเดียวกันยังมีข้อดีที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ตัวแปรสมรรถนะมักไม่แสดงผลการทดสอบที่ลำเอียงต่อเชื้อชาติ เพศ ทางสังคมเหมือนกับแบบวัดความถนัด หรือแบบวัดอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน

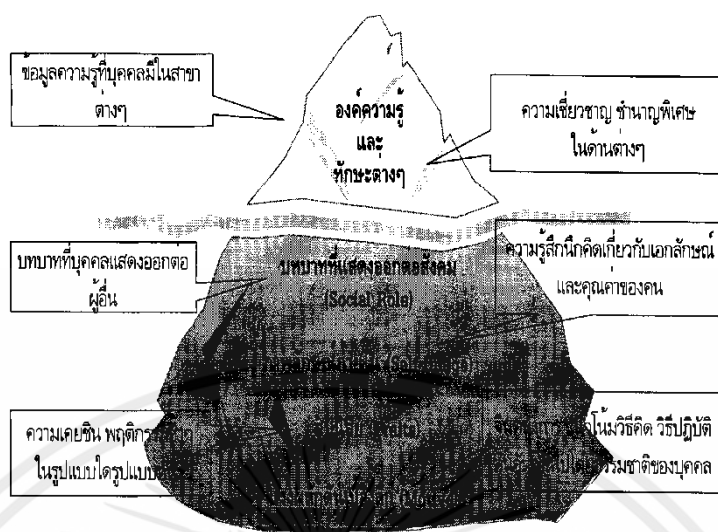
สำหรับประเทศไทยได้มีการนำแนวคิดสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในองค์กรที่เป็นเครือข่ายบริษัทต่างชาติขึ้นนำก่อนที่จะแพร่หลายเข้าไปในบริษัทและองค์กรชั้นนำของประเทศ เช่น เครือปูนซีเมนต์ไทย ซินคอร์เปอเรชั่น ไทยธนาคาร การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และเนื่องจากภาคเอกชนได้นำแนวคิดสมรรถนะไปใช้และเกิดผลสำเร็จอย่างเห็นได้ชัดเจน มีผลทำให้เกิดการตื่นตัวในวงราชการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ร่วมกับบริษัทเฮย์กรุ๊ปได้จัดทำ Competency model ของระบบราชการไทย จากข้อมูลหลายแหล่งด้วยกัน กล่าวคือ

1. การจัดทำ Competency expert panel workshops จำนวน 16 ครั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่มงานได้มาร่วมประชุมและให้ความเห็นเกี่ยวกับ Competency ที่จำเป็นในแต่ละกลุ่มงาน นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลจากประสบการณ์จริงในการทำงานของข้าราชการแต่ละท่านที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนั้นด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์งานที่เรียกว่า Critical incident

2. ข้อมูลจากแบบสำรวจลักษณะงานที่ส่งออกไปให้ข้าราชการตอบ จำนวนกว่า 60,000 ชุดทั่วประเทศ

3. ข้อมูลจาก Hay's Worldwide Competency Database ของบริษัทเฮย์กรุ๊ป ซึ่งเป็นข้อมูล Competency best practice ขององค์การภาครัฐในต่างประเทศ ข้อมูลทั้งสามส่วนนี้เป็นที่มาของต้นแบบสมรรถนะ หรือ Competency model สำหรับระบบราชการไทย วัตถุประสงค์ของการกำหนดต้นแบบสมรรถนะ (Competency model) สำหรับระบบราชการพลเรือนไทย เพื่อสร้างแบบสมรรถนะ (Competency) ให้ภาคราชการพลเรือนโดยเฉพาะสำหรับใช้ในการบริหารและประเมินผลงานตลอดจนพัฒนาศักยภาพในระยะยาว ซึ่งในด้านแบบสมรรถนะประกอบไปด้วยสมรรถนะ 2 ส่วน คือ 1) สมรรถนะหลักสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกกลุ่มงาน และ 2) สมรรถนะประจำกลุ่มงานซึ่งแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มงาน แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model) ระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่าย และพัฒนาได้ง่าย ดังภาพที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548 : 3)

จากภาพที่ 2 อธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็งโดยมีส่วนที่เห็นได้ง่าย และพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภายลักษณ์ภายใน และบุพบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานอย่างใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งอธิบายในตัวแบบภูเขาน้ำแข็ง ทั้งความรู้ ทักษะ/ความสามารถ คือส่วนที่อยู่เหนือน้ำ และคุณลักษณะอื่น ๆ คือส่วนที่อยู่ใต้น้ำของบุคคลนั้น ๆ

2.1.2 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะเป็นคำที่มีผู้ให้นิยามไว้ต่าง ๆ กัน โดยทั่วไปกล่าวกันว่าไม่มีคำนิยามใดผิดหรือถูก แต่ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 305) ให้ความหมายสมรรถนะ หมายถึง คุณสมบัติด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะจิตของบุคคลที่เป็นผลทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือกระทำการต่าง ๆ ได้โดยที่สังเกตได้ เนื่องจากบุคคลที่มีสมรรถนะนั้นจะต้องแสดงถึงความสามารถทางด้านพฤติกรรม

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547 : 257) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ และแรงจูงใจ ที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเป้าหมายของงานในตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งสมรรถนะในแต่ละตัวจะมีความสำคัญต่องานแต่ละงานแตกต่างกันไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หน่วยงานที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ในการนำ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อ้างอิงดี คงคาสวัสดิ์ (2548 : 2) อธิบายความหมายของ Competency หมายถึง คุณลักษณะ เช่น ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคลที่จะสามารถปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้

อาภรณ์ ภูวิทยาพันธ์ (2547 : 22-23) อธิบายความหมายของ Competency แปลเป็นภาษาไทย หมายถึง ความสามารถ หรือ ศักยภาพ หรือ สมรรถนะ ซึ่งเป็นตัวที่กำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นการตอบคำถามว่า ทำอย่างไรที่จะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จ (How) มากกว่าการตอบคำถามว่า อะไรเป็นสิ่งที่หัวหน้างานคาดหวังหรือต้องการ (What) ทั้งนี้การกำหนดความสามารถหรือ Competency นั้น จะแบ่งออกเป็น 3 มุมมอง ได้แก่ KSA ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม/สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์กับผู้รู้ทั้งในสายวิชาชีพเดียวกัน และต่างสายวิชาชีพ

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่จะต้องพัฒนา และฝึกฝนให้เกิดขึ้นโดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา ทั้งนี้ทักษะจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

2.1 ทักษะด้านการบริหาร/จัดการงาน (Management skills) หมายถึง ทักษะในการบริหารควบคุมงานซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระบบความคิด และการจัดการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะในการมีวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ซึ่งทักษะดังกล่าวจะแสดงออกถึงการจัดระบบความคิดเพื่อมองไปที่เป้าหมายในอนาคตว่าอยากจะทำ หรือมีความต้องการอะไรในอนาคต

2.2 ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน (Technical skills) หมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการงานตามสายงาน หรือกลุ่มงานที่แตกต่างกันไป เช่น งานจัดซื้อจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบและลักษณะงานที่แตกต่างไปจากงานผลิต ดังนั้นทักษะที่ต้องการของคนทำงานด้านจัดซื้อได้นั้นจะต้องแตกต่างไปจากงานผลิตเช่นเดียวกัน

2.3 คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ ทักษะ ทักษะ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นจะเป็นสิ่งที่ติดตัวมา และไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548 : 4) ได้กำหนดนิยามของสมรรถนะว่าเป็น “คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร” กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สมรรถนะเป็นกลุ่มพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรกำหนดแล้วจะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานดี และส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้ เช่น การกำหนดสมรรถนะ การบริการที่ดี เพราะหน้าที่หลักของข้าราชการคือการให้บริการประชาชน ทำให้หน่วยงานของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์คือการทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร (2550 : 5) ได้ให้ความหมายสมรรถนะว่าหมายถึง ลักษณะ พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Ability) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะของแต่ละบุคคล (Personal attributes) ที่มีความสำคัญโดยตรงกับ งานและสามารถใช้ประยุกต์ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคุณลักษณะ ในที่นี้หมายรวมถึงพฤติกรรม (Behavior) บุคลิกภาพ (Personality) ที่มองเห็นและค่านิยม (Value) ทศนคติ (Attitude) ความคิด ความเชื่อที่ซ่อนเร้นไม่อาจมองเห็นได้แต่จำเป็นต้องงานที่ปฏิบัติ

รัชนีวรรณ วณิชย์ถนิชย์ (2550 : 66-75) ได้ให้ความหมาย สมรรถนะ (Competency) มีความหมายตามพจนานุกรมว่า ความสามารถ หรือสมรรถนะ ในภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมาย คล้ายกันหลายคำ ได้แก่ Capability, Ability, Proficiency, Expertise, Skill, Fitness, Aptitude แม้ว่า Competency จะดูเป็นคำที่ใหม่และทันสมัย แต่มีแนวคิดพื้นฐาน มาจากแนวคิดเรื่องความ แตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ในเรื่องเขาวัวปัญญา และบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในองค์การ

เอนก เทียนบูชา (2553 : 19) ได้ให้ความหมาย สมรรถนะ คือ คุณลักษณะ คุณสมบัติที่ บุคคลแสดงออกถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่มีความเหมาะสมและ จำเป็นในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

McClelland (อ้างใน สุภัญญา รัศมีธรรมโชติ. 2549 : 14) ได้ให้คำจำกัดความ สมรรถนะ (Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจก บุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ สมรรถนะ (Competency) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน กล่าวคือ ส่วนที่เป็นความรู้ (Knowledge) และ ทักษะ (Skills) นั้น ถือว่าเป็นส่วนที่แต่ละคนสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ไม่ยากนัก ด้วยการศึกษาค้นคว้า ทำให้เกิดความรู้และการฝึกฝนปฏิบัติทำให้เกิดทักษะ ซึ่งส่วนนี้นักวิชาการบางท่านเรียกว่า “Hard skills” ในขณะที่องค์ประกอบที่เหลือ คือ ทศนคติ ค่านิยมและความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ของตนเอง (Self-concept) บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล (Trait) และแรงจูงใจหรือแรงขับ ภายในของแต่ละบุคคล (Motive) ซึ่งเป็นสิ่งที่พัฒนายาก เพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลและ ส่วนนี้นักวิชาการบางท่านเรียกว่า “Soft skills”

Spencer และ Spencer (1996 : 11) ให้ความหมายว่า คุณลักษณะซึ่งกำหนดคุณลักษณะ ภายในของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับผลการปฏิบัติงาน และทำให้บุคคลนั้นทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ หรือมีผลงานที่ดีกว่าคนอื่น

เอนก เทียนบูชา (2553 : 32) ได้กล่าวถึงความหมายของสมรรถนะ ว่าสามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 ความหมาย คือ 1) สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะสามารถทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพในขอบเขตงานที่ตนรับผิดชอบ 2) สมรรถนะ หมายถึง คุณสมบัติที่บุคคล จำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากความหมายทั้งสองประการข้างต้น Shermon ยึดถือสมรรถนะในความหมายที่ 2 ในการศึกษาของเขา ทั้งนี้เพราะสมรรถนะใน

ความหมายที่ 2 จะทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรมอันนำมาสู่ผลงาน และผลสุดท้ายนำมาซึ่งผลลัพธ์ทางธุรกิจที่องค์กรต้องการ

สรุป สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะ พฤติกรรม การกระทำของบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็น รวมถึงทัศนคติ ค่านิยม และความคิดที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อองค์กร

2.1.3 ประเภทของสมรรถนะ

เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค (2546 : 24) ได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ความสามารถเชิงสมรรถนะด้านการจัดการ (Managerial competencies) หมายถึง ความสามารถเชิงสมรรถนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการจัดการ การคิดในเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

2. ความสามารถเชิงสมรรถนะด้านทั่วไป (Generic competencies) หมายถึง ความสามารถเชิงสมรรถนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การสื่อสาร การเจรจาต่อรอง และการทำงานเป็นทีม

3. ความสามารถเชิงสมรรถนะด้านเทคนิค (Technical competencies) หมายถึง ความสามารถเชิงสมรรถนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (Job content) ที่รับผิดชอบ เช่น เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม รับผิดชอบเกี่ยวกับการหาความต้องการในการฝึกอบรม การประเมินผลการฝึกอบรม ดังนั้นความสามารถเชิงสมรรถนะด้านเทคนิคก็คือ การวิเคราะห์หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร เป็นต้น

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2547 : 28-30) ได้จำแนกสมรรถนะ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง ความสามารถหลักซึ่งสะท้อนให้เห็น พฤติกรรมของคนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด และหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของคนในทุกระดับและทุกกลุ่มงานที่องค์กรต้องการให้มี

2. สมรรถนะในการบริหารจัดการ (Managerial competency) หมายถึง ความสามารถในการจัดการซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทักษะในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ และหมายถึง ความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับพนักงานโดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Role-based)

3. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) หมายถึง ความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของงานต่าง ๆ (Job based) หน้าที่ ที่แตกต่างกัน ความสามารถในงานย่อมแตกต่างกัน สามารถเรียก Functional competency, Job competency, Technical competency

4. สมรรถนะส่วนบุคคล (Individual competency) หมายถึง ความสามารถในการงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของงานต่าง ๆ หลักซึ่งสะท้อนให้เห็น

ณรงค์วิทย์ แสันทอง (2547 : 10) ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะตามแหล่งที่มาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2. สมรรถนะประจำกลุ่มงาน (Job competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัย ที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้น สามารถแสดงผลงานในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน สมรรถนะเฉพาะตำแหน่งงาน หรือเรียกว่า Job competency ซึ่งอาจเรียกต่างกันไปเช่น ความสามารถในการสายงาน (Function competency) หรือความสามารถทางเทคนิค (Technical competency) หรือความสามารถเฉพาะบทบาทหน้าที่ (Role specific competency) หรือทักษะชำนาญประจำตำแหน่ง (Job skill)

3. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัย ที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป

อานนท์ ศักดิ์วรวิญญู (2547 : 1) แบ่งสมรรถนะของบุคคลออกเป็น 3 สมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) คือ คุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กรจะต้องมี เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมหรือค่านิยมในองค์กร เช่น บางองค์กรจะมีสมรรถนะหลักว่ามีความรับผิดชอบกับมีความผูกพัน มีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความซื่อสัตย์ หรือใส่ใจต่อคุณภาพ

2. สมรรถนะของวิชาชีพ (Professional competency) คือ คุณสมบัติ ความรู้ ทักษะและความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในแต่ละระดับจำเป็นต้องมีในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จ ซึ่งเป็นสมรรถนะของบุคลากรในแต่ละระดับ เช่น ระดับการจัดการ ระดับหัวหน้างานและระดับปฏิบัติการ เช่น ผู้บริหารระดับสูงจะมีสมรรถนะในเรื่องการบริหาร ความเปลี่ยนแปลง ส่วนในระดับหัวหน้างานจะต้องมีความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการ การวางแผนปฏิบัติการ

3. สมรรถนะทางเทคนิค (Technical competency) หรือสมรรถนะตามหน้าที่ (Functional competency) คือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถทางด้านเทคนิคการปฏิบัติที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติในงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปตามหน่วยงานหรืออีกนัยหนึ่งเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามการกำหนดลักษณะของงาน (Job description) ซึ่งเป็นทักษะโดยตรงในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะในการออกแบบหรือการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทักษะความรู้ด้านบัญชี

চারঙ্গศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ (2548 : 28-29) ได้แบ่งประเภทสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะพื้นฐานที่เป็นหลักที่ทุกตำแหน่งในองค์กรจะต้องมี หรืออาจพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่าคุณลักษณะพื้นฐานที่เป็นหลักนี้ ถือเป็น “คุณสมบัติร่วม” ของทุกคนในองค์กรที่จะต้องมีการอธิบายต่อไปให้ถึงที่สุดแล้วคุณสมบัตินี้หรือคุณลักษณะพื้นฐานก็เป็นหลักนี้ก็คือส่วนหนึ่งของ “วัฒนธรรมองค์กร” หรือ Corporate culture นั้นเอง

2. สมรรถนะอื่นที่ไม่ใช่คุณลักษณะพื้นฐานที่เป็นหลักหรือ Non core competency โดยสมรรถนะในส่วนที่ไม่ใช่คุณลักษณะพื้นฐานที่เป็นหลักนี้จะเป็นคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่องค์กรต้องการสำหรับแต่ละตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไป ซึ่งได้แก่ Functional/Job/Technical competency Individual/Personal competency Leadership Managerial competency

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2549 : 29-30) ได้แบ่งกลุ่มหรือประเภทของสมรรถนะ มีอยู่ 5 กลุ่ม คือ

1. Core competency เป็นสมรรถนะที่สะท้อนค่านิยมหลักที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพนักงานทุกคนในองค์กร เป็นสมรรถนะร่วมที่องค์กรหวังให้พนักงานทุกคนทุกตำแหน่งงานต้องมี เช่น การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. Managerial competency เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านการบริหารจัดการ โดยองค์กรคาดหวังให้พนักงานในตำแหน่งหัวหน้าหรือผู้ที่ต้องบังคับบัญชาต้องมีทักษะดังกล่าว เช่น การตัดสินใจ การวางแผน

3. Functional competency เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะของกลุ่มงานหรือฝ่ายงาน จะเป็นสมรรถนะร่วมของพนักงานทุกคนที่ทำงานกลุ่มงานหรือฝ่ายงานนั้น ๆ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์เป็นสมรรถนะของพนักงานทุกตำแหน่งงานในฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์

4. Job or technical competency เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของพนักงานในตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ โดยพนักงานจะต้องมีสมรรถนะนี้แตกต่างกันไปตามตำแหน่งงานของตน เช่น ทักษะการเจรจาต่อรองเป็นสมรรถนะของพนักงานขาย หรือทักษะในการสัมภาษณ์งานเป็นสมรรถนะของพนักงานที่ทำงาน ด้านการสรรหาและคัดเลือกพนักงาน

5. Personal attributes เป็นสมรรถนะที่เป็นคุณลักษณะซ่อนอยู่ในบุคคลแต่ละคน ซึ่งมีผลอย่างมากต่อทัศนคติในการทำงานและความสำเร็จในงานของบุคคลนั้น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ความอดทนต่อแรงกดดัน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552 : 1-50) ได้กำหนดมาตรฐานด้านสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาการ และอำนวยการ ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่กำหนดเป็นคุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนทั้งระบบ เพื่อเป็นการหล่อหลอมค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วย

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement motivation)
- 1.2 การบริการที่ดี (Service mind)
- 1.3 การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (Expertise)
- 1.4 การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม (Integrity)
- 1.5 การทำงานเป็นทีม (Teamwork)

2. สมรรถนะทางการบริหาร ประกอบด้วย

- 2.1 สภาวะผู้นำ (Leadership)
- 2.2 วิสัยทัศน์ (Visioning)
- 2.3 การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic orientation)
- 2.4 ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน (Change leadership)
- 2.5 การควบคุมตนเอง (Self control)
- 2.6 การสอนงานและการมอบหมายงาน (Coaching and empowering others)

3. สมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ประกอบด้วย

- 3.1 การคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking)
- 3.2 การมองภาพองค์รวม (Conceptual thinking)
- 3.3 การใส่ใจและพัฒนาผู้อื่น (Caring others)
- 3.4 การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ (Holding people accountable)
- 3.5 การสืบเสาะหาข้อมูล (Information seeking)
- 3.6 การเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural sensitivity)
- 3.7 ความเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal understanding)
- 3.8 ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ (Organizational awareness)
- 3.9 การดำเนินงานเชิงรุก (Proactiveness)
- 3.10 การตรวจสอบความถูกต้องตามกระบวนการ (Concern for order)
- 3.11 ความมั่นใจในตนเอง (Self confidence)
- 3.12 ความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Flexibility)
- 3.13 ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (Communication & Influencing)
- 3.14 สุนทรียภาพทางศิลปะ (Aesthetic quality)
- 3.15 ความผูกพันที่มีต่อส่วนราชการ (Organizational commitment)
- 3.16 การสร้างสัมพันธภาพ (Relationship building)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับคุณ ใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์ประเภทสมรรถนะ

ประเภทของสมรรถนะ	เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค	อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์	ณรงค์วิทย์ แสนทอง	อานนท์ ศักดิ์วีระวิญญ์	อัครศักดิ์ คงคาสวัสดิ์	ศุภัญญา รัตติธรรมโชติ	สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน	สมรรถนะที่ใช้
สมรรถนะหลัก	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สมรรถนะในการบริหารจัดการ	-	✓	-	-	-	✓	✓	
สมรรถนะประจำสายงาน	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓
สมรรถนะด้านทั่วไป	✓	-	-	-	-	-	-	
สมรรถนะด้านการจัดการ	✓	-	-	-	-	-	-	
สมรรถนะด้านเทคนิค	✓	-	-	✓	-	✓	-	
สมรรถนะส่วนบุคคล	-	✓	✓	-	-	✓	-	
สมรรถนะของวิชาชีพ	-	-	-	✓	-	-	-	
สมรรถนะอื่นที่ไม่ใช่คุณลักษณะ พื้นฐานที่เป็นหลัก	-	-	-	-	✓	-	-	

ผลการสังเคราะห์ประเภทสมรรถนะจากข้อมูลทั้ง 6 คน 1 หน่วยงาน แบ่งเป็น 9 ประเภท โดยสมรรถนะส่วนใหญ่ได้แก่ สมรรถนะหลัก จำนวน 5 คน 1 หน่วยงาน สมรรถนะประจำสายงาน จำนวน 3 คน 1 หน่วยงาน ต่อมาได้แก่ สมรรถนะในการบริหารจัดการ จำนวน 2 คน 1 หน่วยงาน สมรรถนะด้านเทคนิค สมรรถนะส่วนบุคคล จำนวน 3 คน และสมรรถนะด้านทั่วไป สมรรถนะด้านการจัดการ สมรรถนะของวิชาชีพ สมรรถนะอื่นที่ไม่ใช่คุณลักษณะพื้นฐานที่เป็นหลัก จำนวน 1 คน ซึ่งการกำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครู และการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์สมรรถนะครู อันประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา จากแบบประเมินสมรรถนะและมาตรฐานของครูผู้สอนที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำไว้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2548 : 19-30)

1. สมรรถนะหลัก (Core competency)

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working achievement motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ภารกิจงาน รายงานพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 2) กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานทุกภาคเรียน 3) กำหนดแผนการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ รายงานพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ใฝ่เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 2) ริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน รายงานพฤติกรรม คือ ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 ความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ รายงานพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ใช้ผลการประเมินการปฏิบัติงาน มาปรับปรุง/พัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น 2) พัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service mind) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจในการให้บริการและการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ความตั้งใจและความเต็มใจในการให้บริการ รายงานพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเมื่อมีโอกาส 2) เต็มใจ ภาคภูมิใจ และมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครู ใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง 2) ปรับปรุง และพัฒนาระบบการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self-development) หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการ และวิชาชีพ รายการพฤติกรรม คือ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ มุ่งมั่นและแสวงหาโอกาสพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเข้าร่วมประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การค้นคว้าด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) รวบรวม สังเคราะห์ข้อมูล ความรู้ จัดเป็นหมวดหมู่ และปรับปรุงให้ทันสมัย 2) สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ องค์กรและวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน 2) ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่ผู้อื่น 3) มีการขยายผลโดยสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team work) หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) สร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) ช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อนร่วมงานเพื่อสู่เป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน รายการพฤติกรรม คือ ให้เกียรติ ยกย่องชมเชย ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย รายการพฤติกรรม คือ มีทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคล/กลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และในสถานการณ์ต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม รายการพฤติกรรม คือ แสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส

ตัวบ่งชี้ที่ 4.5 การเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) แลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นและ

ประสบการณ์ภายในทีม 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้/รับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเครือข่าย และทีมงาน 3) ร่วมกับเพื่อนร่วมงานในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคมเพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย

1) สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) เสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ 3) ยกย่อง ชื่นชมบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ 4) ยึดมั่นในอุดมการณ์ของวิชาชีพ ปกป้องเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 มีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ตรงต่อเวลา วางแผนการใช้จ่าย และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด 2) ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร 3) ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ และมุ่งมั่นพัฒนาการประกอบวิชาชีพให้ก้าวหน้า 4) ยอมรับผลอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและหาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ปฏิบัติตน/ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เหมาะสมกับสถานะของตน 2) รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น 3) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ 2) มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้รับบริการ 3) ปฏิบัติตนตามหลักการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ 4) เป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตนตามหลัก จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency)

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and learning management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดประเมินผล การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย

1) สร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น 2) ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่ม เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการ เรียนรู้ 4) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน 5) มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม และเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง 6) ประเมินผลออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ใช้รูปแบบ/ เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ปลุกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน 4) ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการ เรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่าง หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ 2) สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการ เรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน 2) สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3) วัดและ ประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง 4) นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student development) หมายถึง ความสามารถในการปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็น ประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม 3) จัดทำ โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตผู้เรียน รายการ พฤติกรรม คือ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการดูแลตนเอง มีทักษะในการเรียนรู้ การทำงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้กับผู้เรียน รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) สอดแทรกความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย ให้แก่ผู้เรียน 2) จัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ให้ผู้เรียน คณะครูผู้สอน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล 2) นำข้อมูลนักเรียนไปใช้ช่วยเหลือ/พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมเป็นรายบุคคล 3) จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้แก่นักเรียน อย่างทั่วถึง 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามอย่างเหมาะสมกับค่านิยมที่พึงงาม 5) ดูแล ช่วยเหลือ ผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงทันการณ์

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom management) หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน 3) ตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) จัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน 2) นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน 2) แก้ปัญหา/พัฒนานักเรียนด้านระเบียบวินัยโดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน 3) ประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & synthesis & classroom research) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์หรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การวิเคราะห์ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) สำรวจปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อกำหนดแนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

ปัจจุบัน 3) มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย อุปสรรค และโอกาสความสำเร็จของการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 การสังเคราะห์ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) รวบรวมจำแนก และจัดกลุ่มของสภาพปัญหาของผู้เรียน แนวคิดทฤษฎีและวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ 2) มีการประมวลผลหรือสรุปข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน โดยใช้ข้อมูลรอบด้าน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) จัดทำแผนการวิจัย และดำเนินกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบตามแผนดำเนินการวิจัยที่กำหนดไว้ 2) ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ 3) มีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกรณีศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทของปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher leadership) หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู (Adult development) รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) พิจารณาทบทวน ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้เรียนและผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม 2) เห็นคุณค่าให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงาน และให้เกียรติแก่ผู้อื่น 3) กระตุนใจ ปรับเปลี่ยนความคิด และการกระทำของผู้อื่น ให้มีความผูกพันและมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ (Dialoguc) รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) มีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนา มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น โดยมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาวิชาชีพ 2) มีทักษะการฟัง การพูด และการตั้งคำถาม เปิดใจกว้าง ยืดหยุ่น ยอมรับทัศนคติที่หลากหลายของผู้อื่น เพื่อเป็นแนวทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน 3) สืบเสาะข้อมูล ความรู้ทางวิชาชีพใหม่ ๆ ที่สร้างความท้าทายในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง (Change agency) รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) ให้ความสนใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน โดยมีการวางแผนอย่างมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของโรงเรียนร่วมกับผู้อื่น 2) ริเริ่มการปฏิบัติที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนานวัตกรรม 3) กระตุ้นผู้อื่นให้มีการเรียนรู้และความร่วมมือในวงกว้างเพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา และวิชาชีพ 4) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้ระบบ/ขั้นตอนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง (Reflective practice) รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) พิจารณาไตร่ตรองความสอดคล้องระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียน

และการจัดการเรียนรู้ 2) สนับสนุนความคิดริเริ่มซึ่งเกิดจากการพิจารณาไตร่ตรองของเพื่อนร่วมงาน และมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ 3) ใช้เทคนิควิธีการหลากหลายในการตรวจสอบ ประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง และผลการดำเนินงานสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 5.5 การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน (Concern for improving pupil achievement) รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ทำให้ ทายความสามารถของตนเองตามสภาพจริงและปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้ 2) ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็น รอบด้านของผู้เรียนต่อผู้ปกครองและผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 3) ยอมรับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับความ คาดหวังด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนจากผู้ปกครอง 4) ปรับเปลี่ยนบทบาทและการปฏิบัติงานของ ตนเองให้เอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน 5) ตรวจสอบข้อมูลการประเมินผู้เรียนอย่างรอบด้าน รวมไปถึงผลการวิจัย หรือองค์ความรู้ต่าง ๆ และนำไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & collaborative-building for learning management) หมายถึง การประสาน ความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการ เรียนรู้ รายการพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) กำหนดแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และความ ร่วมมือกับชุมชน 2) ประสานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 3) ให้ความ ร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน 4) จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้ รายการ พฤติกรรม คือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

สรุป สมรรถนะหมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่ทำให้บุคคล ทำงานได้ดี ปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก ใหญ่ ๆ คือ ความรู้ ทักษะความสามารถ เจตคติ ค่านิยม แรงจูงใจ รวมถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ แสดงออกทางพฤติกรรมแล้วมีผลต่อความสำเร็จของงาน โดยแบ่งประเภทได้คือ สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายงาน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2538 : 41) กล่าวว่า การแบ่งส่วนตามตัวแปรลักษณะส่วน

บุคคลประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา

อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลเป็นลักษณะที่สำคัญ และสถิติที่วัดได้ของ ประชากรและช่วยในการกำหนดตลาดเป้าหมาย ในขณะที่ลักษณะด้านจิตวิทยาและสังคม วัฒนธรรม ช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายนั้น ข้อมูลด้านประชากรจะสามารถเข้าถึงและมี ประสิทธิภาพต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายคนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกันจะมีลักษณะทาง จิตวิทยาต่างกัน โดยวิเคราะห์จากปัจจัย ดังนี้

1. เพศ ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือ เพศ หญิงมีแนวโน้ม มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความ ต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี ให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย นอกจากนี้เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันอย่าง มากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคม กำหนดบทบาทและ กิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน

2. อายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม คนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คน อายุมากมักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยม ยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง มองโลกในแง่ร้ายกว่าคนที่มีอายุ น้อย เนื่องมาจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกันคนที่มีอายุ มากมักจะใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสารหนัก ๆ มากกว่าความบันเทิง

3. การศึกษา เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกันคนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดีเพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจ สารได้ดีแต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ ในขณะที่คนมีการศึกษา ต่างมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอก็จะใช้ สื่อสิ่งพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์แต่หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ มากกว่าประเภทอื่น

4. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้และสถานภาพทางสังคมของบุคคล มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารเพราะแต่ละคนมีวัฒนธรรมประสบการณ์ ทัศนคติค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน ปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่น ปัจจัย ทางจิตวิทยาและสังคมที่จะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสาร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2546 : 2) กล่าวว่า การศึกษา เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิดค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดีแต่ จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอประชากรศาสตร์ (Demography) หมายถึง วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับประชากร ทั้งนี้เพราะคำว่า “Demo” หมายถึง “People” ซึ่งแปลว่า “ประชาชน” หรือ “ประชากร” ส่วนคำว่า “Graphy” หมายถึง “Writing Up” หรือ “Description” ซึ่งแปลว่า “ลักษณะ” ดังนั้นเมื่อแยกพิจารณาจากรากศัพท์คำว่า “Demography”

น่าจะมีคามหมายตามที่กล่าวข้างต้นคือวิชาที่เกี่ยวกับประชากร นั่นเอง (ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และ ณรงค์ เทียนสง. 2521 : 2)

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2542 : 44-52) ได้กล่าวถึงแนวความคิดด้านประชากรนี้เป็นทฤษฎีที่ใช้หลักการของความเป็นเหตุเป็นผลกล่าวคือ พฤติกรรมพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้นเป็นความเชื่อที่ว่าคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งแนวความคิดนี้ตรงกับ ทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory) ของ Defleur & Bcll-Rokeach (1996) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวข้องกับลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลหรือลักษณะทางประชากรซึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถอธิบายเป็นกลุ่มๆ ได้คือบุคคลที่มีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันมักจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ดังนั้น บุคคลที่อยู่ในลำดับชั้นทางสังคมเดียวกันจะเลือกรับและตอบสนองเนื้อหาข่าวสารในแบบเดียวกันและทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) ซึ่งทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาจากแนวความคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-Response) หรือทฤษฎี เอส-อาร์ (S-R Theory) ในสมัยก่อนและได้นำมาประยุกต์ ใช้อธิบายเกี่ยวกับการสื่อสารว่าผู้รับสารที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันจะมีความสนใจต่อข่าวสารที่แตกต่างกัน

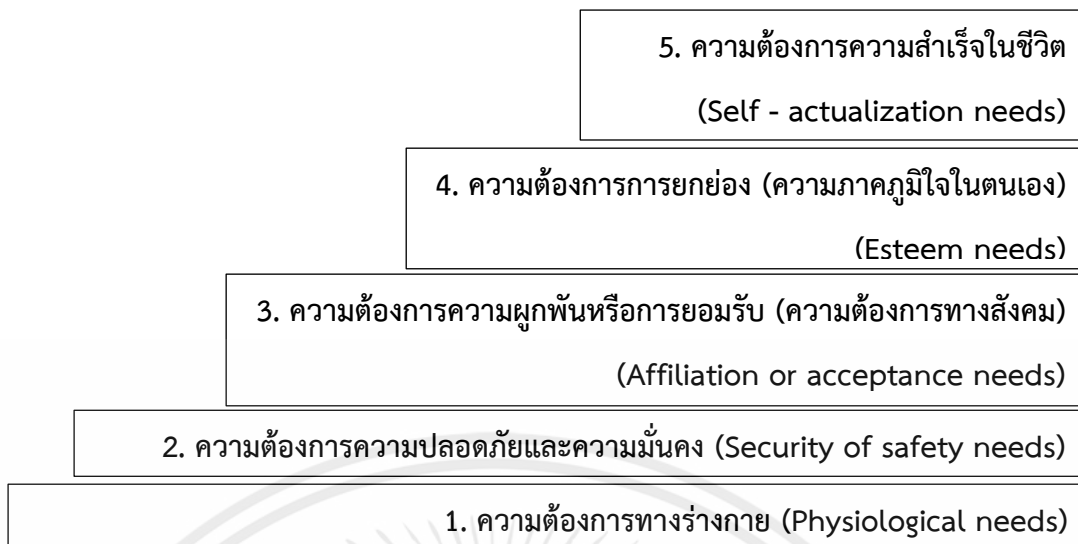
2.3 แนวคิดทฤษฎีความต้องการ

2.3.1 ความหมายของความต้องการ

พจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ราชบัณฑิตยสถาน (2526 : 323) กล่าวถึง “ความต้องการ” ว่าหมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้นมีแรงขับภายในเกิดขึ้นทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด ดังแนวความคิดทฤษฎีดังนี้

2.3.2 ความต้องการตามแนวความคิดของมาสโลว์

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548 : 90-91) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งกำหนดโดยนักจิตวิทยาชื่อมาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นทฤษฎีการจูงใจที่มีการกล่าวขวัญกันอย่างแพร่หลาย มาสโลว์มองว่าความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากรดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.2 แสดงลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs)

ที่มา : รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548 : 89)

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำ ดื่มน้ำ การพักผ่อน เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Security or safety needs) เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว มนุษย์ก็จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เช่น ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครองจากภัยอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น

3. ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ (ความต้องการทางสังคม) (Affiliation of acceptance needs) เป็นความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความต้องการให้และได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการได้รับการยอมรับ ความต้องการได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) (ความภาคภูมิใจในตนเอง) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะจากสังคม เช่น ความต้องการมีชื่อเสียงในสังคม ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - actualization) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นต้น จากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์นี้ สามารถแบ่งความต้องการออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1) ความต้องการในระดับต่ำ (Lower order needs) ประกอบด้วย ความต้องการในขั้นที่ 1,2 และ 3 ตามลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Security of safety needs) ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ (ความต้องการทางสังคม) (Affiliation of acceptance needs)

2) ความต้องการในระดับสูง (Higher order needs) ประกอบด้วย ความต้องการในขั้นที่ 4 และ 5 ตามลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ได้แก่ ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs)(ความภาคภูมิใจในตนเอง) และความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - actualization needs)

จากแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์ สรุปได้ว่า ความต้องการที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งแสดงถึงความต้องการเบื้องต้น ที่มนุษย์ต้องการ เมื่อได้รับการสนองตอบแล้วก็จะมีมีความสุขในการดำรงชีวิตได้อย่างสงบ ซึ่งสามารถแยกได้ 2 ความต้องการคือ ความต้องการเบื้องต้นและความต้องการเบื้องต้นสูงของชีวิตมนุษย์

2.3.3 ทฤษฎีความต้องการ ERG ของ Alderfer

(Alderfer 1969, pp 142 - 175 อ้างถึงใน สิริรัตย์ กฤษณาธาร, 2552) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ระดับ คือ

1. ความต้องการที่จะดำรงชีวิต หรือความต้องการที่จะคงอยู่ (Existence : E) เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี เป็นความต้องการปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตความต้องการทางวัตถุ เงินเดือน ประโยชน์ตอบแทน สภาพการทำงาน ปัจจัยอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness : R) คือ ความต้องการผูกพันกับผู้อื่นในการทำงาน ต้องการเป็นพวกได้รับความยอมรับ ร่วมรับรู้และแบ่งปันความรู้สึกระหว่างกันต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นต้องการเป็นเพื่อน

3. ความต้องการด้านความเจริญเติบโต (Growth : G) เป็นความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้าในการทำงาน สามารถทุ่มเทความรู้ ความสามารถของตนในการทำงานอย่างเต็มที่และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเพิ่มขึ้นด้วย

จากแนวคิดทฤษฎีของอัลเดอร์เฟอร์สรุปได้ว่านั้น มีส่วนที่คล้าย ๆ กับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ กล่าวถึง ความต้องการที่จะดำรงชีวิต หรือความต้องการที่จะคงอยู่ความต้องการผูกพันกับผู้อื่น และความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้าในการทำงานทฤษฎีความต้องการของ McClelland (1973 : 1-24) เป็นทฤษฎีซึ่งเสนอว่าความต้องการของบุคคลมุ่งที่ความต้องการเฉพาะอย่างมากกว่า

เอกสารนี้เป็นความต้องการอื่น คือ สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement เขียนย่อว่า nAch) ผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูง (nAch Person) จะมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเลือกทำงานที่มีลักษณะท้าทายให้บังเกิดผลดี เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัว ดังนี้

(1.1) ชอบสถานการณ์ที่ทำให้ตนมีโอกาสได้รับผิดชอบต่อผลงานที่ออกมาโดยตรงจึงไม่ชอบงานที่สถานการณ์เอื้อให้เกิดความสำเร็จได้โดยบังเอิญ เพราะถือว่าทำให้ตนพลาดโอกาสที่จะเรียนรู้ต่อการสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง

(1.2) ชอบตั้งเป้าหมายการทำงานในระดับที่ยากปานกลาง มีความเสี่ยงแต่อยู่ในวิสัยคิดว่า จะสำเร็จได้ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าความสำเร็จที่มาจากเป้าหมายง่าย ๆ ไม่มีประโยชน์อะไร ณะเดียวกัน ถ้ากำหนดเป้าหมายยากเกินไปก็อาจพบความสำเร็จได้น้อยมาก ความเสี่ยงต่อความสำเร็จจึงเป็นเรื่องจูงใจสำหรับผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูง (nAch person)

(1.3) ต้องการได้ข้อมูลป้อนกลับจากการทำงานของตน ทั้งนี้เพราะต้องการใช้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงกลยุทธ์ที่จะให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อใช้แนวทางในการไปสู่ความสำเร็จในครั้งต่อไป รวมทั้งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จอีกด้วยผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูงจะมุ่งแข่งขันกับตนเองและผู้อื่นเพื่อให้ได้ผลงานดีชิ้นสนใจต่อการริเริ่มเป้าหมายที่แปลกใหม่และเป็นเป้าหมายระยะยาว โดยการกระทำดังกล่าวมิได้มุ่งหมายที่จะเอาใจใครหรือทำให้ใครเสียหาย แต่ที่ทำก็เพื่อมุ่งตอบสนองแรงจูงใจภายในของตน ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความต้องการความสำเร็จสูงตามทฤษฎีนี้เป็นตัวอย่างของผู้มีความต้องการที่ได้ทำในสิ่งที่ตนปรารถนา (Self - actualization) และผู้ที่มีความต้องการงอกงาม (Growth needs) ในทฤษฎีของมาสโลว์ และแอลเดอเฟอร์ ตามลำดับ

2. ความต้องการความรักใคร่ผูกพัน (Need for affiliation เขียนย่อว่า nAff) ผู้ที่มีความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพันสูง (nAff person) เป็นผู้ที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการสร้างและรักษามิตรภาพ ยึดมั่นต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กล่าวคือ เป็นคนที่รักใคร่ผูกพันต่อผู้อื่นและต้องการได้ผลตอบแทนทำนองเดียวกันจากผู้อื่น เป็นผู้มีความสามารถพิเศษในการสร้างเครือข่ายกับผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว เก่งในการติดต่อสื่อสารด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ เป็นคนที่ชอบหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและแข่งขันกับผู้อื่น บางครั้งชอบผูกพันตนเองกับความต้องการของผู้อื่น ผู้มีความต้องการด้านความรักใคร่ผูกพันตามทฤษฎีนี้จึงตรงกับผู้มีความต้องการเป็นสมาชิกของสังคม (Belonging needs) และผู้มีความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness needs) ของ ทฤษฎีมาสโลว์ และทฤษฎี อี อาร์ จี ตามลำดับ

3. ความต้องการมีอำนาจ (Need for power เขียนย่อว่า nPow) ผู้ที่ต้องการมีอำนาจสูง (nPow person) มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ต้องการสร้างผลกระทบหรือสร้างความประทับใจต่อคนอื่น ผู้ที่ต้องการมีอำนาจสูงจะพยายามสร้างสถานการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมทางสังคมขึ้น เพื่อให้ตนสามารถใช้อิทธิพลควบคุมกำกับผู้อื่น บางครั้งผู้ที่ต้องการมีอำนาจสูงยอมที่จะอยู่ในตำแหน่งที่เสี่ยงอันตรายสูง ผูกพันกับการมีเกียรติศักดิ์ศรีของตนอย่างไรก็ตามความต้องการอำนาจสูงเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ด้วยเหตุที่อำนาจสามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

กล่าวคือ บางคนต้องการมีอำนาจเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ในขณะที่บางคนต้องการมีอำนาจเพื่อจะใช้ในการให้บริการแก่คนอื่นและทำประโยชน์แก่องค์กรได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามความต้องการมีอำนาจสูงตามทฤษฎีนี้ค่อนข้างใกล้เคียงกับความต้องการได้ทำดังใจปรารถนา (Self - actualization) ตามทฤษฎีมาสโลว์มากที่สุด

จากทฤษฎีนี้ แมคเคล็ลแลนด์ คาดว่าคนจะเกิดแรงจูงใจเมื่อได้ค้นพบและทำงานที่ตรงกับความต้องการของตน กล่าวคือ คนที่มีความต้องการด้านความสำเร็จสูง (nAch person) จะเหมาะกับงานด้านการตลาดหรือพนักงานขาย หรือเป็นผู้ประกอบธุรกิจอิสระของตนเองเนื่องจากงานเหล่านี้ต้องการได้ข้อมูลป้อนกลับ ต้องอาศัยความรับผิดชอบส่วนตัวสูง รวมทั้งเปิดโอกาสให้กำหนดเป้าหมายของงานได้เอง ส่วนผู้ที่มีความต้องการความรักใคร่ผูกพันสูง (nAffperson) มักมีแรงจูงใจต่องานประเภทงานบริการสังคม งานลูกค้าสัมพันธ์ เนื่องจากงานเหล่านี้จำเป็นต้องสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น และประการสุดท้าย สำหรับผู้ที่มีความต้องการอำนาจ (nPow person) มีแรงจูงใจสูงที่ต้องการมีอิทธิพลและผลกระทบต่อผู้อื่น จึงเหมาะสำหรับงานหนังสือพิมพ์หรืองานด้านบริหาร อย่างไรก็ตามจากผลงานวิจัยของ แมคเคล็ลแลนด์ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลที่สุด ควรมีความต้องการการด้านความรักใคร่ผูกพันอยู่ในระดับต่ำแห่งมีความต้องการด้านอำนาจสูง โดยมีความสามารถในการใช้อำนาจเพื่อเป้าหมายขององค์การเป็นต้น

สรุป จากแนวคิดทฤษฎีของ แมคเคล็ลแลนด์ นั้น พูดถึงความต้องการของบุคคลมีความสอดคล้องกับพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะความต้องการเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมโดยปัจจัยอื่นที่มีส่วนสำคัญร่วมอยู่ด้วย เช่น ค่านิยม อุปนิสัย และทักษะของบุคคล ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมอื่นที่ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทั้งสิ้น

2.4 การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.4.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 4-22) ได้กล่าวว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดรายละเอียดสำคัญดังต่อไปนี้

2.4.1.1 วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้

และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.4.1.2 หลักการของหลักสูตร

(1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

(2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

(3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

(4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

(5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.4.1.3 จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

(1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

(3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

(4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.4.1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และข้อมูลอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารหากครั้งที่มีกรนำไปใช้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ
5 ประการ ดังนี้

(1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มี วัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดย คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

(2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การ สร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

(3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

(4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำ กระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

(5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้าน การเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.4.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและ พลโลก ดังนี้

(1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

(2) ซื่อสัตย์สุจริต

(3) มีวินัย

(4) ใฝ่เรียนรู้

(5) อยู่อย่างพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) มุ่งมั่นในการทำงาน

(7) รักความเป็นไทย

(8) มีจิตสาธารณะ

และสถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

2.4.1.6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับสูงที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

(1) ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)

(2) ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

2.4.1.7 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสารการเรียนรู้ ดังนี้

(1) กลุ่มภาษาไทย เน้นความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

(2) คณิตศาสตร์ เน้นการนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

(3) วิทยาศาสตร์ เน้นการนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

(4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

(5) สังคมศึกษาและพลศึกษา เน้นความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น สิทธิสงวนไว้โดยนางสาวประไพ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) ศิลปะ เน้นความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

(7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี เน้นความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงานการจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

(8) ภาษาต่างประเทศ เน้นความรู้ทักษะ เจตคติและวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

2.4.1.8 ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ

(1) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรมโดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

(2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด และความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำรงชีวิตมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ

(3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีทักษะ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

2.4.1.9 การจัดเวลาเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดเวลาเรียนในแต่ละระดับชั้นไว้ดังนี้

(1) ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง รวมเวลาเรียนทั้งหมดไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี โดยสามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

(2) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต รวมเวลาเรียนทั้งหมดไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี

(3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน คำนวณน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต รวมเวลาเรียนทั้งหมดไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง/ปี ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 3 ปี

(4) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

สรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.4.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 205) ได้กล่าวว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข

2.4.2.1 สาระสำคัญในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เอกสารนี้เป็ เพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและ ไม่ว่ากรณีใด การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถความถนัด และความสนใจของตนเอง

(2) การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

(3) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการ สร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(4) การอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

2.4.2.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของ เครื่องใช้ หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สุสานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องระบุอ้างอิงแหล่งที่มาทุกครั้งที่เราไปใช้
เกิดความเข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการ

แสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีความคิดสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีต่อและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ วิธีการทำงานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำ วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจ และการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ การทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการแสวงหาความรู้ ทำงานอย่างมีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจรวมทั้งมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 36-42) ได้กำหนดเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับวิชางานเกษตรที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ซึ่งเน้นทักษะกระบวนการในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. กระบวนการกลุ่ม กระบวนการในการทำงานกลุ่ม มีขั้นตอน ดังนี้ การเลือกหัวหน้ากลุ่ม การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของงาน วางแผนการทำงาน แบ่งงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

2. การดำรงชีวิต เป็นการทำงานในชีวิตประจำวันเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ และงานอื่น ๆ

3. การทำงานเพื่อการดำรงชีวิต เป็นการทำงานที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจ และภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง

4. คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยในการทำงาน ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ เสียสละ ยุติธรรม ประหยัด ขยัน อดทน รับผิดชอบ ตรงเวลา รอบคอบ ปลอดภัย คุ้มค่า ยั่งยืน สะอาดประณีต มีเหตุผล มีมารยาท ช่วยเหลือตนเอง ทำงานบรรลุเป้าหมาย ทำงานถูกวิธี ทำงานเป็นขั้นตอนทำงานเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

5. ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน การสังเกต การวิเคราะห์ การสร้างทางเลือก และการประเมินทางเลือก

6. ทักษะการจัดการ ความพยายามของบุคคลที่จะจัดระบบงาน (ทำงานเป็นรายบุคคล) และจัดระบบคน (ทำงานเป็นกลุ่ม) เพื่อให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ทักษะกระบวนการทำงาน การลงมือทำงานด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการทำงานเป็นรายบุคคล และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลการทำงาน

8. ทักษะการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างมีกระบวนการตามขั้นตอนการทำงาน และฝึกหลักการทำงานกลุ่ม โดยรู้จักบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม มีทักษะในการฟัง พูด มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกัน สรุปผล และนำเสนอรายงาน

9. ทักษะการแสวงหาความรู้ วิธีการและกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องหรือเนื้อหาอื่น ๆ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การรวบรวม การสังเกต การสำรวจ และการบันทึก

สรุป กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างคุณภาพ ไม่เป็นภาระของสังคม และมีความสุข

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 204) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ครูเกษตรจะต้องนำมาพิจารณาในการเขียนแผนจัดการเรียนรู้วิชาเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ได้ตามที่แสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี
กลุ่มสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ กระบวนการทำงาน ทักษะ การจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว	1. ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน 2. ใช้ทักษะและกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน 3. มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คิดแปลงเนื้อหา และอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

<p>สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี</p> <p>มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายกระบวนการเทคโนโลยี 2. สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ออกแบบโดยการถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 3 มิติหรือภาพฉาย เพื่อนำไปสู่ การสร้างต้นแบบของสิ่งของเครื่องใช้หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิด และการรายงานเพื่อนำเสนอวิธีการ 3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในงานที่ผลิตเอง 4. เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยลดการใช้ทรัพยากร หรือเลือกใช้เทคโนโลยีด้วยการลดการใช้ทรัพยากร
<p>สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี</p> <p>มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายกระบวนการเทคโนโลยี 2. สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ออกแบบโดยการถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 3 มิติหรือภาพฉาย เพื่อนำไปสู่ การสร้างต้นแบบของสิ่งของเครื่องใช้หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิด และการรายงานผลเพื่อนำเสนอวิธีการ 3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในงานที่ผลิตเอง 4. เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยลดการใช้ทรัพยากร หรือเลือกใช้เทคโนโลยีด้วยการลดการใช้ทรัพยากร หรือเลือกใช้เทคโนโลยี ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

<p>สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายหลักการเบื้องต้นของการสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 2. อธิบายหลักการและวิธีการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ 3. ค้นหาข้อมูล และติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม 4. ใช้ซอฟต์แวร์ในการทำงาน
<p>สาระที่ 4 การอาชีพ มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพมีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายการเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพ 2. ระบุการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ 3. มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่สนใจ

สรุป การเรียนการสอนวิชางานเกษตรเป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเกษตรโดยในแต่ละระดับการศึกษาจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป โดยหลักปรัชญาการศึกษาเกษตรที่สำคัญมีอยู่ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการกระทำจริง (Learning by doing) ซึ่งเป็นเสมือนหลักการหรือแนวทางในการจัดการศึกษาเกษตรให้แก่ครูผู้สอนเพื่อจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานเกษตรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

2.4.3 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

คุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปริญญาของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ ตามที่กำหนดในมาตรา 9(7) แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 โดยออกประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2557 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2557 ฉบับเดิม ซึ่งออกตั้งแต่ พ.ศ. 2549 โดยประกาศฉบับเดิม ครอบคลุมทั้งระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก นอกจากนี้คุรุสภายังได้ปรับเปลี่ยนมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นวิชาชีพ รวมทั้งสาระความรู้ และสมรรถนะ ทั้งทางวิชาชีพครูและวิชาชีพบริหารการศึกษาอีกด้วย นอกจากนี้ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3.1 ความหมายและความสำคัญ

วีณา นนทพันธุ์ (2549 : 78) การกำหนดมาตรฐานนับเป็นเรื่องใหม่ในระบบการศึกษาของประเทศต่าง ๆ คำว่ามาตรฐาน (Standards) ได้ให้ความหมายว่า มาตรฐานเป็นระดับคุณภาพหรือสัมฤทธิ์ผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นระดับที่คิดว่าจะยอมรับได้ มาตรฐานเป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์เพื่อการวัด (Measure) หรือประมาณการ (Estimate) คุณภาพ หรือความเข้มข้นของบางสิ่งบางอย่าง ส่วนคำว่ามาตรฐานในขอบเขตการศึกษาเป็นคำที่ถูกกำหนดโดยองค์ความรู้ที่สั่งสมและชุดของสมรรถนะ หรือความสามารถที่เป็นพื้นฐานสำหรับคุณภาพการศึกษา ซึ่งสมาพันธ์ครูอเมริกันกำหนดองค์ประกอบมาตรฐานไว้ดังนี้

- (1) มาตรฐานต้องเน้นเป้าหมายทางวิชาการ
- (2) มาตรฐานต้องมีพื้นฐานในเรื่องความรู้เป็นแกน
- (3) มาตรฐานต้องมีความเฉพาะเจาะจงมากพอที่จะทำให้เกิดความมั่นใจ
- (4) มาตรฐานต้องสามารถบริหารจัดการได้ตามเวลาที่กำหนด
- (5) มาตรฐานต้องรวมผลการปฏิบัติที่ยอมรับได้
- (6) มาตรฐานต้องบอกระดับการปฏิบัติเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุมาตรฐาน
- (7) มาตรฐานต้องรวมเอาการปฏิบัติความรู้และทักษะไว้ด้วยกัน มิใช่การปฏิบัติทีละอย่าง
- (8) มาตรฐานต้องมีความเข้มข้นและได้ระดับสากล
- (9) มาตรฐานต้องไม่ขึ้นน้ำหนัก
- (10) มาตรฐานควรระบุให้ชัดเจนมากพอที่ผู้มีส่วนได้เสียจะเข้าใจได้

เนื่องจาก มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความสามารถ รวมถึงแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งในด้านการงานและการประพฤติปฏิบัติส่วนตัวสำหรับ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับทุกคน ทุกระดับ ดังนั้นมาตรฐานจึงมีความสำคัญดังนี้

1. ให้พื้นฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพและขับเคลื่อนการเรียนรู้และพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
2. บอกให้รู้ถึงแนวทางการจัดหลักสูตรในสถาบันการศึกษาสำหรับนักเรียนฝึกหัดครูก่อนเป็นครูอาชีพ
3. แสดงให้เห็นถึงการจูงใจของวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลียที่ครูในสังกัดของโรงเรียนรัฐบาลแห่งรัฐควีนส์แลนด์ได้ใช้ประโยชน์จากมาตรฐานวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนของตน อาทิ ใช้บททวนการเรียนรู้ ของนักเรียนและการปฏิบัติของครู ใช้กำหนดเป้าหมายเพื่อทำให้การสอนเกิดเป็นจุดแข็ง ใช้สร้างแผนการเรียนรู้ส่วนตัว และแผนพัฒนา

ตนเอง และใช้กำกับติดตามประสิทธิภาพของครูตามเป้าหมายการเรียนรู้ส่วนตนและเป้าหมายการพัฒนา (Queensland Government. 2009 : 3)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549 : 19-20) ได้กำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษา เป็นวิชาชีพควบคุม นับเป็นความก้าวหน้าของวิชาชีพทางการศึกษาและเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาให้สูงขึ้น อันจะเป็นผลต่อผู้รับบริการทางการศึกษาที่จะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้วิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้รับความเชื่อถือ ศรัทธา 4 มีเกียรติและศักดิ์ศรีในสังคม พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วยมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู

1. มาตรฐานความรู้

มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- 1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้
- 1.4 ด้านจิตวิทยาสำหรับครู
- 1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
- 1.6 ด้านการบริหารจัดการในห้องเรียน
- 1.7 ด้านการวิจัยทางการศึกษา
- 1.8 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- 1.9 ด้านความเป็นครู

2. มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปีและผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดดังต่อไปนี้

- 2.1 การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
- 2.2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ
3. มาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

มาตรฐานการปฏิบัติตนหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพ

มาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

- (1) จรรยาบรรณต่อตนเอง
- (2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- (3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- (4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- (5) จรรยาบรรณต่อสังคม

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพที่จะต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการ อันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพให้สมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคม

สรุป มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพครูซึ่งกฎหมายได้ให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูและกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุม โดยกำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า มาตรฐานความรู้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ช่วยเพิ่มความสามารถให้กับครูในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน จึงได้ศึกษามาตรฐานดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปวางแผนในการพัฒนาบุคลากรสู่มาตรฐานวิชาชีพครูต่อไป

2.5 ครูเกษต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สามารถไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือและต้องมองถึงเจ้าของเอกสารที่ถูกต้องทั้งหมดการนำไปใช้ดำเนินอยู่ในสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ (สนอง เครือมาก. 2537 : 4) บุคคลที่มี

ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของประเทศ คือ ครู เพราะครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาโดยรอบด้านให้เกิดในตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาความรู้ สามารถมีชีวิตที่ดีขึ้น ดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ฉะนั้น การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ “ครู” จะเป็นผู้ที่มีความรู้แต่เพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ แต่จะต้องมีคุณลักษณะที่ดี ที่สามารถทำหน้าที่อันยากยิ่งนี้ให้บรรลุผลไปด้วยดี (เฉลียว และคณะ. 2520 : 1) นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของครูไว้มากมายดังต่อไปนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2522 มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะครูดี 3 ประการดังนี้ (อ้างถึงใน โกสินทร์ รังสิยาพันธ์. 2530 : 45)

“ความเป็นครูนั้น ประกอบขึ้นด้วยสิ่งที่มีคุณค่าสูงหลายอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่ ปัญญา คือ ความรู้ที่ดี ประกอบด้วยหลักวิชาอันถูกต้อง ที่แน่นแฟ้นกระจ่างแจ้งในใจ รวมทั้ง ความฉลาดที่จะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนถึงจะทำ คำที่จะพูด ทุกอย่างได้โดยถูกต้องด้วยเหตุผล อย่างหนึ่งได้แก่ ความดี คือความสุจริต ความเมตตากรุณาเห็นใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้า อีกอย่างหนึ่งได้แก่ ความสามารถที่จะเผื่อแผ่และถ่ายทอด ความรู้ ความดีของตนไปยังผู้อื่นอย่างได้ผลความเป็นครูมีอยู่แล้วย่อมฉายออกให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ด้วย ผู้ที่มีความเป็นครูสมบูรณ์อยู่ในตัว นอกจากจะมีความดีด้วยตัวเองแล้ว ยังจะต้องช่วยให้ทุกคนที่มีโอกาสเข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบรรลุถึงความดีความเจริญไปด้วย” องค์ประกอบของครูดี 3 ประการตามพระบรมราโชวาทนี้ ควรที่ครูทุกคนจะได้ใส่ใจ และสร้างสมให้มีขึ้นในตน จึงใคร่เสนอในรูปศัพท์ทางวิชาการดังนี้

1. พุทธิสมบัติ หมายถึง การมีปัญญา มีความรู้ดี
2. จริยสมบัติ หมายถึง การมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม
3. สมรรถนะสมบัติ หมายถึง การมีความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

อำไพ สุจริตกุล (2533 : 30) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีพึงปรารถนาว่า ควรถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติที่สำคัญ และจำเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. มีความรู้ดี ได้แก่ ความรู้ในวิชาทั่ว ๆ ไป ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอน ความรู้ในวิชาครู ความรู้ในหน้าที่ และงานครูทุกประเภท
2. มีทักษะในการสอนและปฏิบัติงานครู ซึ่งจำแนกออกเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นหลายประการ เช่น อธิบายเก่ง สอนสนุก ใช้สื่อหรืออุปกรณ์เสมอ จัดกิจกรรม สร้างบรรยากาศให้น่าเรียน ไร้พฤติกรรมตลอดจนชี้แนะแนวทางในการศึกษา จนถึงไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องโดยใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. มีคุณธรรมนิยม ได้แก่ คุณธรรมของครู จริยธรรม และคตินิยมในความเป็นครู ซึ่งมีรายละเอียดเช่น ภาคภูมิใจที่ได้เป็นครู มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู รักการสอน พอใจที่ได้ทำประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของศิษย์ ช่วยพัฒนาคนและสังคม ตลอดจนมีวิถุญาณแห่งความเป็นครู เป็นต้น

หากครูท่านใด มีคุณลักษณะครบถ้วนตามเกณฑ์ขั้นต้นของหลักการใหญ่ ๆ 3 ประการดังกล่าวแล้ว ก็ถือว่าได้ก้าวขึ้นสู่ความเป็นครูที่ดี

คำถามที่ถามว่า “ครูเกษรคือใคร” เป็นคำถามสั้น ๆ ตรงไปตรงมา เหมือนกับคำถามที่ว่า “คุณคือใคร” ซึ่งผู้ถูกถามคำถามดังกล่าวนี้ย่อมต้องใช้เวลาหาคำตอบที่เหมาะสมอยู่นานจึงจะตอบออกมาได้แต่ก็คงไม่ใช่คำตอบที่ดีและผู้ตอบมีความพึงพอใจอย่างแน่นอน ทั้งนี้เพราะคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์นั้นล้าลึกและยากยิ่ง

สำหรับคำถามว่าครูเกษรคือใคร หากสอบถามครูเกษรหลาย ๆ คน จากหลายแห่งคำตอบที่ได้ ย่อมไม่เหมือนกัน ผันแปรไปตามความรู้สึกนึกคิดและความเชื่อของผู้ตอบนั้น ๆ อย่างแน่นอน ความแตกต่างในคำตอบย่อมหลากหลาย ในคำตอบจากครูเกษร จำนวน 100 คน อาจนำมาจัดแบ่งเป็นกลุ่มคำตอบได้หลายกลุ่มซึ่งยากจะคาดเดาว่าความแตกต่างเหล่านั้นมีความเหมือนและความแตกต่างที่หลากหลายเป็นอันมาก คำตอบที่ได้อาจเป็นคำตอบตรง ๆ แบบกำปั้นทุบดิน เช่น ครูเกษรก็คือ ผู้สอนวิชาเกษร ครูเกษร คือ ผู้สร้างคนที่ผลิตอาหาร ครูเกษร คือ อาชีพหนึ่งของสังคมหรือประเทศ ครูเกษร คือ วิศวกรด้านอาชีพเกษรของสังคม ครูเกษร คือ ผู้ควบคุมความอุดมสมบูรณ์ด้านอาหารของประเทศเหล่านี้ เป็นต้น

ในที่นี้ขอเสนอข้อคิดและคำตอบที่เป็นรูปธรรมที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและได้รับทราบจากความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับครูเกษรที่นักการศึกษาเกษรของหลายประเทศได้ชี้และกำหนดแนวทางการเป็นครูเกษรไว้ เพื่อเป็นแนวความคิดและตริตรองพิจารณาสำหรับผู้สนใจและผู้เป็นครูเกษรว่า ครูเกษรในแนวสากลและยึดถือมั่นในปรัชญาของการศึกษาเกษรได้กำหนดไว้อย่างไร

2.5.1 ลักษณะสำคัญของครูเกษร

นักการศึกษาเกษรได้กำหนดแนวทางลักษณะสำคัญของครูเกษรไว้ 2 ลักษณะ

2.5.1.1 ลักษณะด้านวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ความหมายลักษณะด้านนี้ก็คือ “ครูเกษรคือผู้ทรงไว้และปฏิบัติอาชีพที่มุ่งบริการมากกว่าสิ่งตอบแทนด้วยเงิน (รายได้)” โดยยึดถือว่าอาชีพครูเกษรเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional)

- (1) มีจิตสำนึกในการบริการสาธารณะมีความผูกพันในหน้าที่ของวิชาชีพ
- (2) มีองค์ความรู้และทักษะที่อยู่เหนือความเข้าใจของคนทั่วไป
- (3) ใช้เวลาระยะยาวในการฝึกฝนความชำนาญในทางวิชาชีพ
- (4) มีอิสระในการตัดสินใจตามขอบข่ายของงานที่กำหนดไว้
- (5) มีการควบคุมมาตรฐานของการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
- (6) มีจรรยาบรรณเป็นกรอบในการประกอบวิชาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ดัดแปลงจากเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเอกสารดังกล่าวได้กำหนดลักษณะสำคัญของครูเกษรไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านมีความรอบรู้ในวิชาชีพอย่างแท้จริง (Technical Knowledge) 2) ด้านทักษะความสามารถทำงานได้จริง (Technical Skills) และ 3) ด้านเจตคติที่ดี

(Attitude) คือเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม จริยธรรมอันดียิ่ง โดยการที่บุคคลนั้น (ครูเกษตร) ต้องมีการบูรณาการคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน ที่สมดุลอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะบกพร่องด้านที่ 3 คือ เจตคติเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมไม่ได้ จึงเห็นได้ว่า “ครูเกษตร” ต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาเข้าสู่วิชาชีพชั้นสูง (Professional) นี้ ด้วยการที่ต้องรู้หน้าที่ของตนและเข้าใจในอนาคต พยายามมุ่งมั่นหมั่นฝึกฝนตนเองอย่างเข้มข้น จริงจังและอดทน เพื่ออนาคตและความสำเร็จในอนาคตและชีวิตเป็นผู้ที่สามารถรับประกันชีวิตที่ดีด้านวิชาชีพของตนในวันข้างหน้าได้

2.5.1.2 ลักษณะด้านวิชาการงานอาชีพของครูเกษตร (Academic Agricultural Education Management of Teacher of Agriculture) ลักษณะด้านวิชาการงานอาชีพครูเกษตรนี้เป็นคุณลักษณะที่พัฒนาต่อเนื่องควบคู่กับลักษณะด้านวิชาชีพชั้นสูง กล่าวคือครูเกษตรเป็นอาชีพที่ต้องทำงานในลักษณะงานวิชาชีพชั้นสูงและต้องเป็นบุคลากร (ครู) ที่มีคุณภาพด้านวิธีการถ่ายทอด (การสอน) และมีความรู้ในอาชีพการเกษตรอย่างแท้จริง มีทักษะสามารถทำงานได้อย่างดี อีกทั้งต้องมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพเกษตร ดังนั้นครูเกษตรจึงต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการงานตนเอง ควบคู่กับงานอาชีพเกษตรได้ ในลักษณะงานของครูเกษตรที่ต้องรับผิดชอบและต้องเข้าใจในตนเองให้เป็นผู้ทรงไว้ ซึ่งความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการปฏิบัติด้านภาระงานการศึกษาเกษตรได้ทันที โดยมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติภาระงานใน 13 ภาระงานดังต่อไปนี้ คือ

(1) ความรู้ความสามารถในการสร้างและรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้วยการร่วมกิจกรรมงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

(2) ความรู้ความสามารถในด้านความเข้าใจสังคมและความต้องการของบุคคลในสังคมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นอย่างดี

(3) ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงงานโครงการต่าง ๆ ด้านการศึกษาเกษตรของท้องถิ่นเป็นอย่างดี

(4) ความรู้ความสามารถในการใช้คณะกรรมการที่ปรึกษาของสถานศึกษามาช่วยงานการศึกษาเกษตรได้เป็นอย่างดี

(5) ความรู้ความสามารถในการวางแผนและการจัดดำเนินการตามแผน รวมถึงการวิจัยเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ช่วยในการเรียนการสอนวิชาเกษตรได้เป็นอย่างดี

(6) ความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจการองค์การ ชุมชน กลุ่มหรือชมรม เช่น องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อ.ก.ท.) ชมรมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (ช.ก.ท.) กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ หรือสามารถดำเนินการร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

(7) ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและนิเทศโครงการเกษตรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

(8) ความรู้ความสามารถในการวางแผนการสอนและดำเนินการสอนให้แก่ นักเรียน นักศึกษา เยาวชนเกษตรกรหนุ่มสาวหรือเกษตรกรได้เป็นอย่างดี

(9) ความรู้ความสามารถในการแนะนำ การหาแหล่งฝึกงานและแหล่งงาน อาชีพรวมทั้งการติดตามผลงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

(10) ความรู้ความสามารถในการจัดบันทึกและการจัดทำรายงานต่าง ๆ ได้ เป็นอย่างดี

(11) ความรู้ความสามารถในด้านการบริหาร การจัดการและการ ประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นอย่างดี

(12) ความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ในวิชาเกษตรต่าง ๆ ตามหลักสูตร สามารถชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นอย่างดี

(13) ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตนให้สมกับการเป็น นักศึกษาและ เป็นครูเกษตร ที่อยู่ในระดับชั้น Professional ได้เป็นอย่างดี

สรุป นักการศึกษาเกษตร (Agricultural Educators) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ครูเกษตรคือ ผู้ที่ทรงไว้ซึ่งความรู้ อีกทั้งมีความพร้อมและสามารถปฏิบัติงานตามภาระงานทั้ง 13 ภาระงานดังกล่าว มานั้น จึงเห็นได้ว่าครูเกษตรมีภาระงานที่ต้องทำทั้ง 13 ภาระงานและต้องเข้าใจงานทั้ง 13 ภาระงาน อย่างแจ่มแจ้ง ครูเกษตรไม่ว่าจะสอนในระดับศึกษาใดก็ตาม ต้องมีความรู้ความสามารถดำเนินการได้ ทั้ง 13 ภาระงาน การปฏิบัติหน้าที่ของครูเกษตรในต่างประเทศจึงได้รับเกียรติ มีศักดิ์ศรีเป็นที่เชื่อถือ ของสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งครูเกษตรของประเทศไทยต้องสนใจและพัฒนาปรับปรุงตนเองในเรื่อง ดังกล่าวนี

ดังที่กล่าวมาว่า ครูเกษตรคือใคร ก็คงจะมีคำตอบและคงมีความคิดเห็นแล้วว่าครูเกษตรนั้น เป็นอาชีพที่ล้าลึก ลึกซึ้ง ประกอบกับมีงานในหน้าที่ค่อนข้างมากและยากยิ่ง สมควรได้รับเกียรติและ ความเชื่อถือจากสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมการศึกษาของประเทศไทย

2.5.2 วิชาชีพครูเกษตร

ความหมายของวิชาชีพทางการศึกษา

ในสังคมโลกได้ยอมรับกันอย่างไม่มีการข้อยกเว้นว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์และสังคมของประเทศ เพื่อให้ได้พลเมืองที่ดีของประเทศ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ก้าวหน้าและยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ ภารกิจในการจัดการศึกษาจึงต้อง อาศัยความเป็นวิชาชีพชั้นสูงของ ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งต้องมีความรู้และความชำนาญในการจัด การศึกษาอย่างเป็นการเฉพาะตามศาสตร์ทางการศึกษา (Pedagogy) ซึ่งเรียกว่า วิชาชีพทางการ

เอกสารนี้เป็นศึกษาหรือวิชาชีพครูสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายของวิชาชีพ ทางการศึกษาหรือวิชาชีพครูว่า เป็นวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการ

เรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชนและการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษานในหน่วยงาน การศึกษาต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2552 : 4)

จากความหมายของวิชาชีพทางการศึกษาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาหรือผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา ต้องมีความรู้ ความชำนาญเฉพาะตามบทบาทหน้าที่ของการประกอบอาชีพ ซึ่งต้องอาศัย การฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพและพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องจนเป็นมืออาชีพ (Professional) เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตรในแต่ละระดับได้อย่างแท้จริง “มืออาชีพที่แท้จริง” คือ บุคคลที่นอกจาก จะสามารถ ปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ มีประสบการณ์สูง และสามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาหรืองานใดงานหนึ่ง ได้อย่างดีแล้วยังต้องมีการพัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จนเป็นที่ ยอมรับร่วมกัน โดยมีจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นกรอบแนวทางการประพฤติ และทำให้สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผล

2.5.3 ความสำคัญของวิชาชีพทางการศึกษา

ความสำคัญของวิชาชีพครูหรือวิชาชีพทางการศึกษามี ปรากฏในรายงานของ คณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ยกย่องวิชาชีพครูว่าเป็นวิชาชีพซึ่งมี การบริหารงานอย่างเป็นระบบมากที่สุดในโลก ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูควรจะมีสติภาคภูมิใจ และ ตระหนักในความสามารถ และความเป็นปึกแผ่นในวิชาชีพครูในอดีตที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าการ เปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ได้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิด และ วิธีการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก แต่บุคคลกลุ่มนี้ก็ยังรักษาบทบาทและปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น สามารถรับมือกับกระแส โลกาภิวัตน์ได้อย่างเท่าทัน โดยเฉพาะในสังคมไทย คนส่วนใหญ่ยกย่องเชิดชูผู้ประกอบวิชาชีพครู ถึงแม้จะมีปัญหาบางประการที่ส่งผลกระทบต่อ ความรู้สึกในบางช่วงบางเวลา แต่ผู้ประกอบวิชาชีพครูส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นความหวังของสังคมไทย ดังนั้น วิชาชีพครูจึงมีความสำคัญหลายประการพอสรุปได้ดังนี้

2.5.3.1 เติรียมเยาวชนไทยให้มีทักษะสังคม ทักษะการดำรงชีวิต พร้อมทั้งจะเผชิญ และสร้างอนาคตด้วยความมั่นใจ ด้วยวินัยและความรับผิดชอบ โดยเฉพาะบทบาทของครูยังคงเป็นผู้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเด็กและเยาวชน ช่วยพัฒนาเจตคติของเด็กที่มีต่อการเรียนรู้ในทาง สร้างสรรค์ เร่งเร้าให้เด็กใฝ่เรียนรู้ กระตุ้น ให้มีอิสระในทางความคิด มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริม ให้มีสติปัญญาที่เฉียบคมในการสร้างสันติสุขในสังคมประเทศและสังคมโลก ดังจะเห็นได้ว่า วิจิตร ศรีสะอ้าน (2539 : ม.ป.ท.) ได้เสนอแนะว่า การศึกษา ในปัจจุบันมีการเคลื่อนไหวที่สำคัญ 2

ประการ ได้แก่ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีผลกระทบต่อคนเราทั้งหลาย โลกาภิวัตน์ทำให้ความร่วมมือเป็นสิ่งที่ต้องกระทำทั้งภายในภูมิภาคและนานาชาติ ขณะที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยกระตุ้นเร่งเร้าการสื่อสารและการดำเนินการร่วมกัน ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงต้องพัฒนาตนเองและเยาวชนในโลกที่ไร้พรมแดนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะที่มีคุณภาพดังต่อไปนี้

- (1) มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ
- (2) มีความรู้และความเข้าใจอันดีในบุคคลอื่น ๆ
- (3) มีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (4) มีการนำความรู้และค่านิยมสากลไปใช้ด้วยความเข้าใจอันดี

2.5.3.2 เป็นจุดเชื่อมโยงในการสร้างความเข้าใจอันดีและสร้างสันติธรรมในสังคม สร้างแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย ปรับเปลี่ยน และขยายแนวคิดในความรักชาติไปสู่ความเป็นสากล คือ รักโลก เป็นต้น ซึ่งเป็นความคาดหวังที่สมเหตุสมผล แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ประกอบวิชาชีพครูก็ย่อมต้องการขวัญและกำลังใจเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในการตอบสนองความคาดหวังของสังคมได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้รับผิดชอบต่อวิชาชีพครูควรแสวงหาแนวทางเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นการตอบแทนบ้าง อาทิ สถานภาพและสวัสดิการในการปฏิบัติงาน ความปลอดภัยในชีวิต สิทธิและฐานะทางวิชาชีพและสถานะทางสังคม เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูได้เพิ่มเติมต่อยอดแรงจูงใจในการพัฒนาความสามารถ สมรรถนะแห่งวิชาชีพได้ตลอดไปในการผดุงและยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

2.5.3.3 ช่วยกระตุ้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพราะการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องอาศัยความรู้ ความคิดและสติปัญญา เป็นพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักวิชาทางการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ (Intellectual method) อีกทั้งวิชาชีพครูก็เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่น ๆ ที่กำลังวิวัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน พฤติกรรมมนุษย์ และอื่น ๆ ที่เคยได้รับการถ่ายทอดมา ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ยังจะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาที่ตนรับผิดชอบ อาทิ ศาสตร์การสอน วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ศาสตร์ทางการบริหารการศึกษา การนิเทศการศึกษา และจะต้องพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เป็นผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องพัฒนาบุคลิกภาพ และคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้งด้านจริยธรรม ปัญญา และอารมณ์ และยังจะต้องผูกพันกับภารกิจของโรงเรียนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ยกกระดับคุณภาพการศึกษา พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียน ชุมชน ตลอดจนเป็นผู้นำทางความคิดให้แก่ชุมชนในการมีส่วนร่วมดูแลนักเรียนให้ได้รับการปกป้องคุ้มครองตามสิทธิเด็ก รวมทั้งต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการประกันคุณภาพทางการศึกษา

2.5.3.4 เป็นวิชาชีพที่เน้นการให้บริการแก่สังคม (Social service) โดยเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่นซึ่งทุกสังคมจะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของประชากรของประเทศ ให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต อีกทั้งเป็นวิชาชีพที่ให้โอกาสการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเสมอภาคตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่บุคคลพึงได้รับ

2.5.3.5 ช่วยควบคุมให้ผู้ประกอบวิชาชีพประพฤติและปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพของตน เนื่องจากเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพจึงต้องปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพที่มีคุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่ดูแลรักษามาตรฐานวิชาชีพให้สามารถบริการแก่สังคมอย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้ที่ละเมิดจะได้รับโทษ ในกรณีที่ย้ำแรงก็สามารถถูกเพิกถอนใบอนุญาตได้

2.5.4 วิชาชีพเกษตร

วิชาชีพเกษตร เป็นหลักการปฏิบัติงานเกษตร เน้นทักษะด้านการเกษตรกรรม การเลือกใช้และดูแลเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรตามหลักการและกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม สร้างให้นักเกษตรมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร สร้างกิจนิสัยในการทำงานด้วยความรับผิดชอบ รอบคอบ ขยันและอดทน มีความเข้าใจหลักการปฏิบัติงานเกษตรในฟาร์ม ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติงานเกษตรตามหลักการและกระบวนการ

วิชาชีพเกษตรเป็นหลักการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ฝึกให้มีความรู้ความเข้าใจเกษตรกรรมสาขาทั่วไป เมื่อก้าวเข้าสู่ระดับสูง จะเน้นทักษะวิชาชีพเกษตรที่มุ่งให้มีการปฏิบัติจริงมากขึ้นให้เกิดทักษะและความชำนาญ วิชาชีพเกษตรมีการส่งเสริมในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน เช่น วิชาชีพพืชศาสตร์ วิชาชีพสัตวศาสตร์ วิชาชีพประมง วิชาชีพเกษตรทั่วไป เป็นต้น

สรุป วิชาชีพครูเกษตร หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนวิชาเกษตร และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะต้องประพฤติและปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพของตน เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนปฏิบัติตาม

2.5.5 การจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษา

รมณีย์ อาภาภิรมย์ (2531 : 1-11) ได้กล่าวว่า การสอนวิชางานเกษตร (Instruction in Agricultural Subject) หมายถึง การทำให้เกิดการเรียนรู้ในวิชาชีพเกษตร ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนวิชาเกษตรกรรมนั่นเอง การสอนวิชาเกษตรที่ประสบผลสำเร็จนั้น ครูเกษตรต้องสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ครบทั้งสามด้านตามที่ Bloom ได้จัดแบ่งไว้ คือ

5.5.5.1 พุทธิพิสัย หรือภูมิปัญญา (Cognitive domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นความรู้ความคิด เช่น หลังจากสอนเรื่องวิธีการและขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชแล้ว ผู้เรียนเกิดความรู้เรื่องนี้ จากที่ไม่เคยรู้มาก่อน สาเหตุของการทำให้พฤติกรรมนี้เปลี่ยนคือ ครู ซึ่งครูเกษตรจะต้องมีความสามารถทำให้นักเรียนเกษตรเปลี่ยนแปลงด้านพุทธิพิสัยให้ครบทั้ง 6 ระดับ ตามที่ Bloom จัดแบ่ง ได้แก่

(1) ความรู้ความจำ (Knowledge or Recall) หมายถึง ความสามารถในการจำเรื่องและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับมา ลักษณะของคำถามเพื่อวัดพฤติกรรมด้านนี้ จะเป็นคำถามตามตำรา ตามประสบการณ์ที่ได้รับ ตามที่ผู้บอกหรือสอน เป็นการถามเพื่อให้ผู้เรียนได้ระลึกหรือทบทวนของเดิมที่ผ่านมา เช่น ความหมาย คำแปล คำจำกัดความ เนื้อเรื่องที่สอนไป หลักการทฤษฎี เป็นต้น ตัวอย่างของการสอนวิชาเกษตรเรื่องขั้นตอนและวิธีการปรับปรุงพันธุ์พืช หลังจากสอนแล้ว ผู้เรียนสามารถบอกความหมายของคำว่าปรับปรุงพันธุ์พืชได้ อธิบายหลักการปรับปรุงพันธุ์พืชได้ตามที่เรียนไป

(2) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปอย่างสมเหตุสมผล ผู้ที่จะมีความสามารถด้านนี้ได้ ต้องรู้ความหมายรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ มาก่อน จึงจะสามารถขยายความหรือโยงความสัมพันธ์ได้ การวัดพฤติกรรมด้านนี้ด้วยการถามที่มีลักษณะ แปลความ ตีความหรือขยายความด้วยสำนวนของตนเองตามความเข้าใจมิได้ลอกเลียนคำตอบจากหนังสือ เช่น อธิบายความหมายของคำว่าปรับปรุงพันธุ์พืช ตามความเข้าใจด้วยภาษาและสำนวนของผู้เรียนเอง หรือให้ตอบตามความเข้าใจจากสิ่งที่กำหนดให้

(3) การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจที่เรียนมา ไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่แต่มีลักษณะคล้ายกัน คำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมนี้ต้องเป็นคำถามที่ค่อนข้างไขว่คว้า การตอบปัญหาให้ถูกต้องจะต้องใช้ความสามารถทางหลักวิชาไปเกี่ยวข้องและดัดแปลงให้เข้ากับเรื่องใหม่ เช่น สอนวิธีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดแล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ และสามารถนำไปใช้กับพืชอื่นที่มีลักษณะคล้ายข้าวโพดได้

(4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการแสดงความสามารถในการแยกส่วนของเรื่อง เนื้อหา ฯลฯ ที่เรียนไป เพื่อหาส่วนที่สำคัญ ส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน หรือส่วนของหลักการ ฉะนั้นลักษณะของคำถามที่ใช้ก็จะออกมาในลักษณะของการวิเคราะห์หาความสำคัญ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการ เช่น การเรียนวิธีการปรับปรุงพันธุ์พืช ผู้เรียนสามารถแยกชนิดของพืชมองเห็นโครงสร้างดอกตัวผู้ ดอกตัวเมีย ส่วนรายละเอียดภายในดอก จนไปถึงส่วนของตัวถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม (Gene) มองเห็นความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันในการแบ่งเซลล์ เป็นต้น โดยผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกแยะส่วนของหลักการ หรือความสัมพันธ์ให้เป็นส่วนย่อย ๆ อย่างมีเหตุมีผลได้

(5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวมของสองสิ่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้กลายเป็นรูปใหม่ที่มีลักษณะบางอย่างที่แปลกไปจากส่วนประกอบย่อย ๆ ของเดิม และสิ่งที่จะนำมารวมกันนั้นอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ ความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงก็ได้ การวัดพฤติกรรมนี้โดยใช้คำถาม จะมี 3 แบบ คือ

(5.1) การสังเคราะห์ข้อความ โดยการนำเอาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มาผสมกันแล้วเขียนข้อความใหม่ หรือการกระทำใหม่ที่สามารถสื่อความได้ เช่น สรุปสิ่งที่เห็นหัวใจสำคัญของเรื่อง โดยภาษาของตนเอง สรุปการอภิปรายหรือหาข้อยุติจากการอภิปราย การวิจารณ์

เปรียบเทียบการแสดงปาฐกถา การอภิปรายการสังเคราะห์แผนงาน เป็นการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จวัตถุประสงค์

(5.2) การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการนำหลักการและความสำคัญต่าง ๆ มาผสมให้เป็นเรื่องเดียวกันทำให้เกิดความสำเร็จที่ต่างไปจากเดิม หรือนำเรื่องหลายเรื่อง หรือหลายหลักการมารวมกัน ทำให้เกิดเป็นเรื่องใหม่หรือสิ่งใหม่ และสิ่งที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพ และแสดงลักษณะบางอย่างผิดไปจากเดิม จึงมีลักษณะคล้ายกับการริเริ่มสร้างสรรค์ ตัวอย่างของการสอนด้วยวิธีการและขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชก็คือ ผู้เรียนเรียนแล้วสามารถปรับปรุงพันธุ์พืชชนิดอื่น ๆ ซึ่งยังไม่มีใครเคยทำมาก่อนและเกิดสิ่งแปลกใหม่ขึ้นมา

(6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นการตีค่าตราค่าอย่างมีหลักเกณฑ์ จึงเป็นความสามารถของสมองขั้นสุดท้าย คำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านนี้จึงออกมาในลักษณะของการวิจารณ์ความถูกต้องเหมาะสมโดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก

2.5.5.2 ทักษะพิสัย หรือทักษะปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน เช่น หลังจากสาธิตและให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติการผสมพันธุ์พืช ซึ่งไม่เคยปฏิบัติมาก่อน แล้วนักเรียนมีความสามารถผสมพันธุ์พืชได้ นักเรียนมีความสามารถปฏิบัติได้มากหรือน้อย คล่องแคล่วขนาดไหนนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของครูเกษตรที่จะจัดกิจกรรมและประสบการณ์ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สมองที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสกับกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายของนักเรียนให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกมาถึงความสามารถในระดับต่าง ๆ กัน ซึ่งได้แก่

(1) ทำตามแบบ (Imitation) นักเรียนสามารถปฏิบัติได้โดยต้องมีแบบให้ดูหรือทำตามคำสั่งเป็นขั้นตอน

(2) พอทำได้ (Manipulation) นักเรียนสามารถปฏิบัติได้แต่ไม่ดี ยังต้องแก้ไขใช้เวลานานครูยังต้องคอยควบคุมอยู่

(3) ทำได้ดีมีความแม่นยำ (Precision) แต่ยังต้องใช้เวลาในการปฏิบัติมาก

(4) ทำได้ด้วยความชำนาญหรือแบบอัตโนมัติ (Naturalization) ปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวถูกต้อง

2.5.5.3 จิตพิสัย หรือทัศนคติ (Affective domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นในด้านความรู้สึกหรือทัศนคติ เป็นสิ่งที่แสดงออกมาจากจิตใจด้วยการเชื่อมโยงความรู้สึกที่ได้รับและมีการปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความรู้สึกด้านจิตใจต่อสิ่งเหล่านั้นออกมาในรูปแบบของความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่ง Krahwohl ได้แบ่งพฤติกรรมด้านนี้ไว้หลายระดับ คือ

(1) การยอมรับ (Receiving) เกิดการยอมรับในสิ่งที่ได้รับรู้หรือปฏิบัติมา

(2) การตอบสนอง (Responding) เกิดความสนใจอย่างมีความรู้เพิ่มเติม มี

ความเต็มใจที่จะได้รับรู้

- (3) การเกิดค่านิยม (Valuing) เกิดการยอมรับและซาบซึ้ง มีทัศนคติที่ดี
- (4) การจัดคุณค่า (Organization) เรียงลำดับ จัดระบบค่านิยมเพื่อใช้พัฒนาตนเองในอาชีพ
- (5) การพัฒนาจิตพิสัย (Characterization) หรือสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือโดยแสดงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะที่แน่นอนสม่ำเสมอ มีอุดมคติที่บุคคลนั้นจะต้องยึดถือหลักในการดำเนินชีวิตต่อไป

2.5.6 จุดมุ่งหมายของการศึกษาเกษตร

วีรวรรณ ญาณพันธุ์ (2533 : 40) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาเกษตรในแต่ละระดับย่อมมีความมุ่งหมายเฉพาะแตกต่างกันออกไปแต่หากจะพิจารณาเฉพาะความมุ่งหมายในการให้การศึกษากฎได้ว่า การศึกษาเกษตรมุ่งที่จะฝึกอบรมบุคคลให้มีความสามารถ 3 ประการ คือ

2.5.6.1 ความรู้ทางเทคนิคเกษตร (Technical Knowledge)

2.5.6.2 ทักษะในงานเกษตร (Technical Skills)

2.5.6.3 เจตคติที่ดีต่อการเกษตร (Agricultural Altitude)

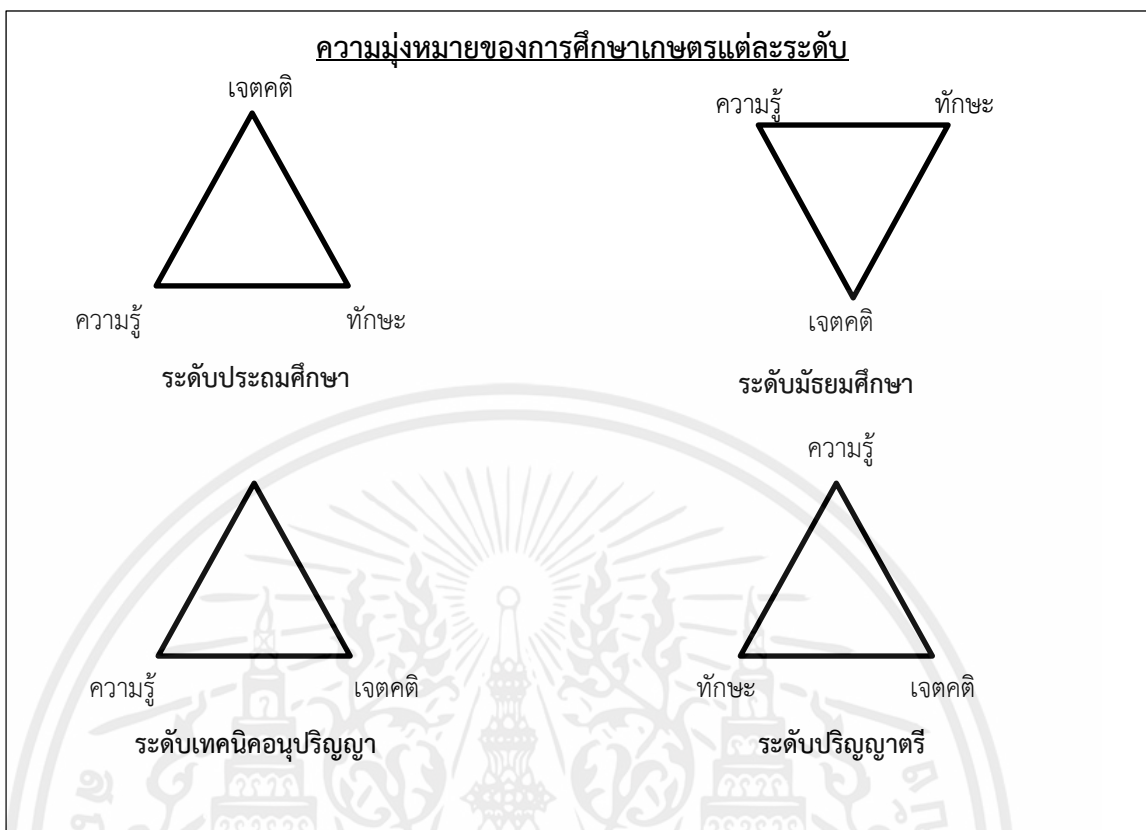
แต่เนื่องจากปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ดังนั้นเนื้อหาวิชาทางการศึกษาคควรมีการเปลี่ยนแปลงจากวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้ ถ้าจะแบ่งเป็น 3 Domain อาจจะได้ดังนี้คือ

(1) Cognitive Domain: เพิ่มเนื้อหาวิชากลุ่มการศึกษาทั่วไป (General) เพื่อฝึกทักษะ การคิด สามารถพึ่งตนเองได้ สร้างสรรค์งานได้เอง และเนื้อหาวิชาชีพจัดให้เป็นแบบสหวิทยาการ คือรวมเนื้อหาหลาย ๆ สาขาใหม่ที่กว้างขวางมากขึ้น

(2) Psychomotor Domain เน้นทักษะเฉพาะด้านให้ชำนาญ และเสริมทักษะที่จำเป็นมากในอนาคต คือ ทักษะด้านภาษา ซึ่งจะใช้มากในการติดต่อระหว่างประเทศ และทักษะคอมพิวเตอร์ซึ่งจะมีใช้ในการบริหารงานทุกระดับต่อไป รวมทั้งทักษะวิชาชีพโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

(3) Affective Domain ในอนาคตการสื่อสารทำให้โลกแคบลงมากดังนั้นจะต้องสร้างความเป็นพลเมืองดี และพลโลกที่ดีไปพร้อม ๆ กันคือ ต้องเรียนรู้โลกภายนอกให้กว้างขวางขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องของวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติอื่น นอกจากนี้จะต้องปลูกฝังในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และเจตคติวิชาชีพให้มากเมื่อเปรียบเทียบการศึกษาเกษตรแต่ละระดับจะมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป ดังรูปภาพต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.3 ความมุ่งหมายของการศึกษาเกษตรแต่ละระดับ

ที่มา : ศรารุช อินทรเทศ (2556 : 33)

จากรูปภาพ 2.3 จะเห็นว่าความมุ่งหมายในระดับประถมศึกษาควรเน้นทางเจตคติ เพื่อปลูกฝังความรักความชอบในการเกษตร ส่วนระดับมัธยมศึกษาให้เน้นด้านความรู้และทักษะ ปลูกฝังนิสัยรักการทำงาน ระดับอนุปริญญาหรืออาชีวศึกษา เน้นทักษะการทำงานสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ส่วนระดับปริญญาเน้นความรู้เฉพาะด้านที่สูงขึ้นจำเพาะเจาะจงลงไป ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการศึกษาเกษตรจะยึดหลักปรัชญาปฏิบัตินิยม Pragmatism คือการเรียนรู้โดยการกระทำจริง (Learning by doing) ของ John Dewey โดย วีรวรรณ ญาณพันธุ์ (2533 : 15-21) ได้กำหนดแนวคิดในแง่ปรัชญาการศึกษาเกษตรไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. การจัดการศึกษาเกษตรยึดหลัก “การเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง” เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ปรัชญาข้อนี้เป็นการจัดการให้นักเรียนหรือผู้เรียนได้ปฏิบัติงานฟาร์มหรืองานเกษตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริงควบคู่ไปกับการเรียนทางทฤษฎี การปฏิบัติงานนั้นอาจทำได้หลายอย่าง เช่น การปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการ การปฏิบัติในฟาร์มของสถานศึกษา หรือแม้แต่การปฏิบัติงานในฟาร์มของเอกชนในท้องถิ่นหรือชุมชนที่สามารถให้ความร่วมมือได้ ซึ่งกระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ เหล่านี้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำด้วยตนเองเพื่อที่จะได้รับประสบการณ์ตรง

2. โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเกษตร เป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรของชุมชน โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเกษตร ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เนื่องจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเกษตร มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์นั่นเอง พร้อมทั้งยังมีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีแปลงสาธิต แปลงทดลอง มีเอกสารตำราวิชาการที่หลากหลาย ซึ่งสามารถเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทางการเกษตรของชุมชน โดยเฉพาะสถานศึกษาในระดับอนุปริญญาคือวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี หรือระดับอุดมศึกษา คือมหาวิทยาลัยโดยสถานศึกษาเหล่านี้มีบทบาท และหน้าที่คือ 1) จัดการเรียนการสอน 2) ค้นคว้าและวิจัยเทคนิควิธีการใหม่ ๆ 3) จัดการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับผู้ที่สนใจ

3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเกษตร การจัดการศึกษาเกษตร ควรเป็นการจัดเพื่อให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเกษตรด้วย โดยเฉพาะนโยบายของรัฐในปัจจุบันได้เน้นเรื่องชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาเกษตรควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรวิชาเกษตร เพื่อให้ทราบความต้องการของท้องถิ่นอีกทั้งชุมชนในท้องถิ่นจะได้ร่วมกันวางแผนดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทั้งในเรื่องความรู้ การทำงานพร้อมทั้งสามารถให้ความช่วยเหลือในการฝึกประสบการณ์ทางการเกษตรให้นักเรียนได้อีกทางหนึ่ง หรือกิจกรรมที่นักเรียนนักศึกษาได้ทำชุมชนหรือผู้ประกอบการสามารถแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ แนะนำเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ และยังได้ฝึกความเป็นผู้นำอีกทางหนึ่งด้วย

4. การศึกษาเกษตรต้องเป็นกระบวนการศึกษาแบบต่อเนื่อง การศึกษาเกษตรเป็นการเรียนรู้และปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ วิชาเกษตรถือว่าเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในวิธีการปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา และต้องทำงานกับสิ่งมีชีวิต ดังนั้นบุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรต้องมีความตื่นตัว และตามทันความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ การเรียนรู้จึงไม่หยุดนิ่งเป็นการศึกษาต่อเนื่อง (Continuous education) และการศึกษาเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบการศึกษานอกระบบ (Non – formal education) หรือการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal education) เพราะไม่ว่าจะเรียนรู้จากสถานศึกษา จากสื่อต่าง ๆ หรือจากบุคคลผู้รู้ทั้งหลาย ดังนั้นผู้เรียนทางสายเกษตรควรค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลาและต้องทำอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบผลสำเร็จ

5. วิชาการทางการเกษตรและแนวปฏิบัติต้องทันสมัยอยู่เสมอ การศึกษาเกษตรจะต้องเป็นวิทยาการใหม่ ๆ (New technology) หมายความว่า เนื้อหาวิชาการที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นไม่ซ้ำของเก่า และวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสม ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาเทคโนโลยีหรือแนวทางปฏิบัติที่ทันสมัยอยู่เสมอซึ่งในปัจจุบันการจัดการศึกษาด้านงานเกษตรจัดอยู่ในสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสาระที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวันเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วย 5 งาน คือ งานเกษตรในบ้าน งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ และงานอื่น ๆ

ซึ่งงานเกษตรเป็นการทำงานในชีวิตประจำวันซึ่งประกอบไปด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ ชยัน อดทน การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

วิชางานเกษตรถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละช่วงชั้นจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ครบทั้ง 5 งานภายใน 3 ปี คือ งานเกษตร งานบ้าน งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ โดยอาจจัดแยกเป็นงาน ๆ หรือบูรณาการก็ได้ในแต่ละปี/ภาค ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในรายวิชางานเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นนั้นจะมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานศึกษาโดยแต่ละสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร สถานที่ฝึกงานเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในไทย

กนิษฐา คุณมี ธนาศักดิ์ ช่างกระโทก และ ศุภชัย จันทรงาม (2552 : 1) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความต้องการและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1-5 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1-5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1-5 จำนวน 371 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1-5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายสมรรถนะพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ นอกนั้นมีความต้องการอยู่ในระดับมาก 2. วิธีการที่ควรใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู ด้านการพัฒนาผู้เรียนคือกรณีศึกษา ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์คือการส่งเสริมและพัฒนาการทำผลงานทางวิชาการ ด้านการพัฒนาตนเองคือการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนคือการระดมสมอง ด้านการออกแบบการเรียนรู้คือการระดมสมอง ด้านการทำงานเป็นทีมคือการประชุมกลุ่มย่อย และด้านการให้บริการที่ดีคือการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 เอกสารนี้
 ฅชกรณ บัวคำ สุวิมล โพธิ์กลิน และ สมาน อัครภูมิ (2558 : 271) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครู

2) เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครู และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมของครู เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น .95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จริยธรรมด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านเจตคติโดย ภาพรวมมีการพัฒนา อยู่ในระดับมากแต่จริยธรรมทั้งด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านเจตคติ ที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและ มาตรฐานวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง 2. แนวทางการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้ครู รู้และเข้าใจ ข้อกำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติตน และแบบแผนพฤติกรรมตาม จรรยาบรรณ วิชาชีพครู ซึ่งพัฒนาโดยชุดฝึกอบรม 2) การฝึกประสบการณ์เน้นการฝึกในการปฏิบัติ หน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามมาตรฐานวิชาชีพ และตามแบบแผนพฤติกรรมจรรยาบรรณ วิชาชีพครู เพื่อให้ครูปฏิบัติงานในหน้าที่ตามที่ได้รับ มอบหมายอย่างเต็มความสามารถ มีความซื่อสัตย์ เที่ยงธรรมและปฏิบัติตนโดยยึดวินัยข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา ซึ่งพัฒนาโดยชุดการ ฝึกในขณะปฏิบัติงาน และ 3) การสร้างเจตคติที่ดี เน้นการสร้างความตระหนัก และเข้าใจในวิธีการ ปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพและการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครูเพื่อให้ครู ละอายต่อ การทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพครูเกรงกลัวต่อการทำผิดวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาโดยชุดการศึกษากรณีตัวอย่าง 3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็น ประโยชน์ของแนวทางการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ฐิติพงษ์ ตรีศร (2552 : 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษา สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และ 2. เปรียบเทียบสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2551 เมื่อจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา อายุ ตำแหน่ง หน้าที่ วิทยฐานะประสบการณ์ใน การทำงานในสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 483 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ผลการวิจัย พบว่า 1. สมรรถนะ การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามความ คิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน อยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริการที่ดี 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านการพัฒนาตนเอง 6) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และ 7) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และวิทยฐานะไม่แตกต่างกันแต่ถ้าจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษาจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิทัศน์ หามนตรี (2550 : 177) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มี 3 ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางที่สร้างมามี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 19 ข้อ เช่น กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องตอบสนองความต้องการพัฒนาตนเอง และจัดศึกษาตามหน่วยงานต่าง ๆ 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 20 ข้อ เช่น วางแผนส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนตามเป้าหมายการจัดการศึกษา 3) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 20 ข้อ เช่น กำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการวิจัย จัดกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับงานวิจัย และ 4) ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู 20 ข้อ เช่น กำหนดนโยบายแผนงาน/โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของครู จัดกิจกรรมกระตุ้นให้ครูรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีความเป็นไปได้ภายใต้ศักยภาพความพร้อมของสถานศึกษา

ปัญญา หิรัญรัมย์ และคณะ (2520 : 107) ได้ทำการศึกษาความรู้พื้นฐานการศึกษาเกษตร พบว่า ปัญหาของการจัดการศึกษาเกษตร แบ่งได้เป็น ปัญหาด้านหลักสูตร ได้แก่ การจัดการศึกษาเกษตรยังจัดไม่ตรงกับสภาพสังคมไทย ซึ่งเห็นได้จากหลักสูตรที่จัดขึ้นบางระดับไม่มีการยืดหยุ่นเพื่อให้โอกาสแก่สถาบันที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่และอาชีพเกษตรกรรมไม่เหมือนกัน หลักสูตรทุกระดับขาดความต่อเนื่องของการพัฒนาแนวความคิดรวบยอดทางการเกษตร ผู้จัดการหลักสูตรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเข้าใจเรื่องการศึกษาเกษตรซึ่งบางท่านยังไม่ยอมรับแนวคิดจากครูเกษตร ครูเกษตรขาดความรู้และทักษะ ความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาวิชาเกษตร การเรียนการสอนเป็นไปในรูปแบบทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาเกษตรยังมีไม่เพียงพอ

เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2560 : 145) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะหลักและประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1)

เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักและประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยมี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบย่อยของสมรรถนะหลักของข้าราชการครู ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะหลักและประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) 352 ตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะหลักของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 4 ด้าน 11 องค์ประกอบย่อย 2) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของข้าราชการครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) รูปแบบและเทคนิควิธีการพัฒนาสมรรถนะหลัก 4 สมรรถนะที่เหมาะสมของข้าราชการครูเพื่อนำไปพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานมี 13 ประเด็น และมีเทคนิควิธีการพัฒนารวม 9 วิธี คือ การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการ การระดมสมอง การฝึกอบรม การสอนงาน การศึกษาดูงานการประชุมกลุ่มย่อย การจัดกิจกรรมเสริม และการบรรยาย

สุธิ บุรณะแพทย์ (2557 : 3) ได้ศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 271 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะหลักทั้ง 4 ด้าน ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ สำหรับการปฏิบัติในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริการที่ดี และด้านการ มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) สมรรถนะประจำสายงานทั้ง 5 ด้าน ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็น

ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ สำหรับการปฏิบัติในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) เปรียบเทียบเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของครูทั้ง 4 ด้าน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ ปรากฏว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกัน นั่นคือสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก 4. เปรียบเทียบเกี่ยวกับสมรรถนะประจำสายงานของครูทั้ง 5 ด้าน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากที่ศึกษางานวิจัยการพัฒนาสมรรถนะของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก เช่น ด้านการบริการที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์และพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการพัฒนาผู้เรียน

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Write, T. (2001 : 20) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถของทรัพยากรมนุษย์สิ่งที่จะต้องที่ควรได้รับ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นตัวชี้ทิศทางและเป็นตัววัดความเจริญเติบโตต่อบุคคลซึ่งเป็นทุนมนุษย์ โดยเป็นตัวเสริมหน้าที่ในการบริการและเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการติดตามงาน และเป็นตัวขับเคลื่อนความสำเร็จที่สำคัญขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย 1) ความสามารถให้เกิดอิทธิพลหรือชักชวน 2) ทักษะระหว่างบุคคล 3) ความรู้ทางเทคนิค และ 4) ความสามารถในการจัดการกับความคลุมเครือ

Ozcelik and Ferman (2006 : 3) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ แนวทางสมรรถนะสู่ทรัพยากรมนุษย์ผู้จัดการและผลการมีส่วนร่วมในบริบททางวัฒนธรรมตุรกี ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การศึกษาครั้งนี้เป็นการตรวจสอบจุดหมายของสมรรถนะมีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management : HRM) ในองค์กร รวมทั้งการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามมุมมองต่าง ๆ ในเรื่องของสมรรถนะ จากทฤษฎีและหลักฐานที่สังเกตได้บางอย่าง กรอบของสมรรถนะใหม่ได้มีการพัฒนาดีขึ้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยเน้นการยืนยันการนำสมรรถนะได้ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทักษะ และอุปนิสัยในองค์กรต่าง ๆ สิ่งที่ค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ มีสิ่งที่ท้าทายเป้าหมายการพัฒนา

สมรรถนะที่แตกต่างของบุคคลซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมการในการทำงานของแต่ละท้องถิ่นและประเทศ อย่างไรก็ตาม หากมีการจัดการที่เหมาะสม สมรรถนะก็สามารถสร้างเสริมงาน และมีการพัฒนาจนสามารถบรรลุได้ทั้งความต้องการขององค์กรและความต้องการบุคคล

จากที่ศึกษางานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรมนุษย์ทั้งในองค์กรและบุคคลควรได้รับ พบว่า สมรรถนะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นตัวชี้ทิศทางและเป็นตัววัดความเจริญเติบโตต่อบุคคลซึ่งเป็นทุนมนุษย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่มุ่งศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้ต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ ครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 6 เขตพื้นที่การศึกษา จากโรงเรียนทั้งหมด 402 แห่ง

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนประชากร	สัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง
1	สพม.เขต 28 (ศรีสะเกษ - ยโสธร)	83	40
2	สพม.เขต 29 (อุบลราชธานี - อำนาจเจริญ)	81	38
3	สพม.เขต 30 (ชัยภูมิ)	37	19
4	สพม.เขต 31 (นครราชสีมา)	50	25
5	สพม.เขต 32 (บุรีรัมย์)	66	33
6	สพม.เขต 33 (สุรินทร์)	85	41
รวม		402	196

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน. ค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <http://data.bopp-obec.info/emis/>.

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (อีสานใต้) จำนวน 6 เขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย สพม. เขต 28 (ศรีสะเกษ-ยโสธร) สพม.เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) สพม.เขต 30

(ชัยภูมิ) สพม.เขต 31 (นครราชสีมา) สพม.เขต 32 (บุรีรัมย์) สพม.เขต 33 (สุรินทร์) จำนวน 402 แห่ง ใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejci & Morgan) ได้จำนวน 196 โรงเรียน และครูเกษตรจำนวน 196 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบปลายปิด ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นและขอบเขตของการสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม พิจารณาตรวจสอบและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องและความครอบคลุมของคำถาม (Index of consistency : IOC) เป็นรายชื่อ โดยเกณฑ์วัดความสอดคล้องดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ได้ คือ ค่า IOC ต้องมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นแต่ละรายการที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้อง ซึ่งได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องและตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยทดลองใช้กับครูเกษตรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .908 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือในการวิจัย ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

6. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษตรโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค

เอกสารนี้เป็นตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง บางส่วน ระหว่างเดือนกันยายน ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืน 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. นำข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. นำข้อมูลความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร มาหาค่าเฉลี่ย (Average mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปแบบตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย แล้วนำไปแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 82-83) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตร โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และแปลผลค่า r ตามเกณฑ์ของ Davis's Descriptors โดยค่า r จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้เกณฑ์ของ ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543 : 85-86) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ความหมาย

0.70 หรือสูงกว่า

มีความสัมพันธ์สูงมาก

0.50-0.69

มีความสัมพันธ์สูง

0.30-0.49

มีความสัมพันธ์ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้กับการใช้งานเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงที่มาของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

0.10-0.29

มีความสัมพันธ์ต่ำ

0.01-0.09

แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียณโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2 ความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษียณในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียณโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.1.1 แสดงปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียณโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	121	61.70
- หญิง	75	38.30
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 61.70 และเป็นหญิง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 38.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
- 20-29 ปี	21	10.70
- 30-39 ปี	44	22.40
- 40-49 ปี	30	15.30
- 50-59 ปี	101	51.60
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 50-59 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 30-39 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 40-49 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 และน้อยที่สุดคือ อายุ 20-29 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.70

ตารางที่ 4.3 อายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุราชการ (ปี)		
- ต่ำกว่า 3 ปี	32	16.30
- 3-10 ปี	43	21.90
- 11-15 ปี	10	5.20
- 16-20 ปี	13	6.60
- 21 ปีขึ้นไป	98	50.00
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อายุราชการของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ อายุราชการ 3-10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 16-20 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.60 และน้อยที่สุดคือ อายุราชการ 11-15 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	4.60
- ปริญญาตรี	112	57.10
- ปริญญาโท	72	36.70
- ปริญญาเอก	3	1.60
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ปริญญาโท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตารางที่ 4.5 รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน (บาท)		
- 15,000 – 20,000	49	25.00
- 20,000 – 30,000	31	15.80
- 30,000 ขึ้นไป	116	59.20
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายได้ต่อเดือน 30,000 ขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 15,000 – 20,000 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และน้อยที่สุดคือ รายได้ต่อเดือน 20,000 – 30,000 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา		
- จบตรงสาขาวิชา	115	58.70
- จบไม่ตรงสาขาวิชา	81	41.30
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สาขาวิชาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษา โดยจบตรงสาขาวิชา จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ จบไม่ตรงสาขาวิชา จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30

ตารางที่ 4.7 ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งปัจจุบัน		
- ครูอัตราจ้าง	1	0.50
- พนักงานราชการ	16	8.20
- ครูผู้ช่วย	17	8.60
- ครู คศ. 1	37	18.90
- ครู คศ. 2	19	9.70
- ครู คศ. 3	103	52.60
- ครู คศ. 4	3	1.50
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็น ครู คศ.3 จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ครู คศ.1 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 ครู คศ.2 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 ครูผู้ช่วย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60 พนักงานราชการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 ครู คศ.4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 และน้อยที่สุดคือ ครูอัตราจ้าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 ระดับในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับในการสอน		
- ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	35	17.90
- ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	34	17.30
- สอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย	127	64.80
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 จำนวนมากที่สุดรองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 และน้อยที่สุดคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30

ตารางที่ 4.9 ประสบการณ์สอนวิชาเกษตรของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์สอนวิชาเกษตร (ปี)		
- ต่ำกว่า 3 ปี	43	21.90
- 3-10 ปี	50	25.50
- 11-15 ปี	8	4.10
- 16-20 ปี	10	5.10
- 21 ปีขึ้นไป	85	43.40
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประสบการณ์สอนวิชาเกษตรของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์สอนวิชาเกษตร 21 ปีขึ้นไป จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 43.40 มีจำนวนมากที่สุดรองลงมาคือ 3 – 10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 16 – 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 และน้อยที่สุดคือ 11 – 15 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 จำนวนวิชาที่สอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนวิชาที่สอน		
- น้อยกว่า 3 วิชา	38	19.40
- 3 วิชาขึ้นไป	158	80.60
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า จำนวนวิชาที่สอนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนวิชาที่สอน 3 วิชาขึ้นไป จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 80.60 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ จำนวนวิชาที่สอน น้อยกว่า 3 วิชา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.40

ตารางที่ 4.11 หน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หน้าที่อื่นๆ นอกเหนือจากการสอน		
- งานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่น หัวหน้ากลุ่มสาระ	21	10.70
- งานอื่น ๆ นอกกลุ่มสาระ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่าย ธุรการ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายอาคารและสถานที่	175	89.30
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า หน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีงานอื่น ๆ นอกกลุ่มสาระ จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 89.30 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ งานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 การเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง		
พัฒนาตนเองตามสายงาน/ครั้งต่อปี		
- น้อยกว่า 3 ครั้ง	156	79.60
- 3 ครั้งขึ้นไป	40	20.40
รวม	196	100.00
พัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม/ครั้งต่อปี		
- น้อยกว่า 3 ครั้ง	140	71.40
- 3 ครั้งขึ้นไป	56	28.60
รวม	196	100.00
พัฒนาตามความสนใจของตนเอง/ครั้งต่อปี		
- น้อยกว่า 3 ครั้ง	166	84.70
- 3 ครั้งขึ้นไป	30	15.30
รวม	196	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการพัฒนาตนเองตามสายงาน น้อยกว่า 3 ครั้ง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 79.60 และ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 พัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย น้อยกว่า 3 ครั้ง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 และ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 พัฒนาตามความสนใจของตนเอง น้อยกว่า 3 ครั้ง จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 84.70 และ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30

4.2 ความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นำข้อมูลความต้องการการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษตร มาหาค่าเฉลี่ย (Average mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปแบบตาราง แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม

เอกสารนี้เป็ ศรีสะอาด (2553 : 82-83) ดังนี้ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.13 แสดงความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก (Core competency) ของครูเกษตร

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ	อันดับที่
1. สมรรถนะหลัก (Core competency)				
1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working achievement motivation)				
1) ความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การปฏิบัติงาน	4.28	0.68	มาก	3
2) ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์	4.36	0.73	มาก	2
3) ความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.28	0.68	มาก	3
4) ความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	4.35	0.64	มาก	1
ภาพรวมการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.32	0.59	มาก	
1.2 การบริการที่ดี (Service mind)				
1) ความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ	4.51	0.78	มากที่สุด	1
2) การปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ	4.37	0.75	มาก	2
ภาพรวมการบริการที่ดี	4.44	0.68	มาก	
1.3 การพัฒนาตนเอง (Self-development)				
1) การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ	4.43	0.66	มาก	1
2) การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ	4.32	0.65	มาก	2
3) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย	4.31	0.72	มาก	3
ภาพรวมการพัฒนาตนเอง	4.36	0.59	มาก	
1.4 การทำงานเป็นทีม (Team work)				
1) การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน	4.44	0.60	มาก	1
2) การเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน	4.40	0.68	มาก	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ	อันดับที่
3) การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย	4.43	0.67	มาก	3
4) การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม	4.30	0.75	มาก	5
5) การเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.43	0.70	มาก	2
ภาพรวมการทำงานเป็นทีม	4.40	0.59	มาก	
1.5 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity)				
1) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	4.51	0.97	มากที่สุด	2
2) มีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ	4.54	0.98	มากที่สุด	1
3) การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม	4.47	1.00	มาก	3
4) การประพฤติปฏิบัติตน	4.44	1.00	มาก	4
ภาพรวมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.49	0.96	มาก	
ภาพรวมสมรรถนะหลัก (Core competency)	4.40	0.53	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โดยภาพรวม ครูเกษตรมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.53) โดยสมรรถนะหลัก ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานมีทั้งหมด 4 รายการนั้น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.59) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 รายการ ซึ่งความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.73) เป็นอันดับที่ 1

ด้านการบริการที่ดีมีทั้งหมด 2 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.68) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก 1 รายการ และมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 1 รายการ ซึ่งความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.78) เป็นอันดับที่ 1

ด้านการพัฒนาตนเองมีทั้งหมด 3 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.59) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 รายการ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.67) เป็นอันดับที่ 1

ด้านการทำงานเป็นทีมมีทั้งหมด 5 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.59) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 รายการ ซึ่งการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.60) เป็นอันดับที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดได้ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อผู้จัดทำเอกสาร

ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีทั้งหมด 4 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.49$, S.D.= 0.96) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก 2 รายการ และมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด อีก 2 รายการ ซึ่งการมีวินัยและความรับผิดชอบในวิชาชีพ มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.54$, S.D.= 0.98) เป็นอันดับที่ 1

ตารางที่ 4.14 แสดงภาพรวมความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก (Core competency) ของครู
เกษตร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ	อันดับ ที่
1. สมรรถนะหลัก (Core competency)				
1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working achievement motivation)	4.32	0.59	มาก	5
1.2 การบริการที่ดี (Service mind)	4.44	0.68	มาก	2
1.3 การพัฒนาตนเอง (Self-development)	4.36	0.59	มาก	4
1.4 การทำงานเป็นทีม (Team work)	4.40	0.59	มาก	3
1.5 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity)	4.49	0.96	มาก	1
ภาพรวมของความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก	4.40	0.53	มาก	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูเกษตรมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.40$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ สมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{X}= 4.49$, S.D.= 0.96) รองลงมาคือ การบริการที่ดี ($\bar{X}= 4.44$, S.D.=0.68) การทำงานเป็นทีม ($\bar{X}= 4.40$, S.D.=0.59) การพัฒนาตนเอง ($\bar{X}=4.36$, S.D.= 0.59) และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}= 4.32$, S.D.= 0.59)

ตารางที่ 4.15 แสดงความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency)
ของครูเกษตร

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ	อันดับ ที่
2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency)				
2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and learning management)				
1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.40	0.76	มาก	4
2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	4.33	0.76	มาก	5
3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.53	0.61	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ	อันดับที่
4) การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.45	0.67	มาก	3
5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.47	0.60	มาก	2
ภาพรวมการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.44	0.58	มาก	
2.2 การพัฒนาผู้เรียน (Student development)				
1) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน	4.54	0.70	มากที่สุด	1
2) การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตผู้เรียน	4.51	0.69	มากที่สุด	3
3) การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้กับผู้เรียน	4.53	0.65	มากที่สุด	2
4) การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.41	0.75	มาก	4
ภาพรวมการพัฒนาผู้เรียน	4.50	0.61	มาก	
2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom management)				
1) จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน	4.46	0.75	มาก	1
2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	4.36	0.67	มาก	3
3) กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา	4.39	0.72	มาก	2
ภาพรวมการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.41	0.64	มาก	
2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & synthesis & classroom research)				
1) การวิเคราะห์	4.30	0.82	มาก	1
2) การสังเคราะห์	4.25	0.80	มาก	2
3) การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.20	0.81	มาก	3
ภาพรวมการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.25	0.75	มาก	
2.5 ภาวะผู้นำครู (Teacher leadership)				
1) วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู	4.51	0.61	มากที่สุด	1
2) การสนทนาอย่างสร้างสรรค์	4.45	0.59	มาก	2
3) การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง	4.34	0.73	มาก	5
4) การปฏิบัติงานอย่างไตรงตรง	4.44	0.61	มาก	3
5) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน	4.41	0.63	มาก	4
ภาพรวมภาวะผู้นำครู	4.43	0.55	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ภายนอก การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตรกร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ	อันดับที่
2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & collaborative building for learning management)				
1) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.28	0.79	มาก	1
2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.25	0.83	มาก	2
ภาพรวมการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.26	0.78	มาก	
ภาพรวมสมรรถนะประจำสายงาน	4.40	0.54	มาก	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยภาพรวม ครูเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.54) โดยสมรรถนะประจำสายงาน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีทั้งหมด 5 รายการนั้น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.58) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 รายการ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) เป็นอันดับที่ 1

ด้านการพัฒนาผู้เรียน มีทั้งหมด 4 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.61) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก 1 รายการ และมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด อีก 3 รายการ ซึ่งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.70) เป็นอันดับที่ 1

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มีทั้งหมด 3 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.64) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 รายการ ซึ่งจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.75) เป็นอันดับที่ 1

ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีทั้งหมด 3 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.75) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 รายการ ซึ่งการวิเคราะห์ มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.82) เป็นอันดับที่ 1

ด้านภาวะผู้นำครูมีทั้งหมด 5 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.55) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 รายการ และมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 รายการ ซึ่งวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.82) เป็นอันดับที่ 1

ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีทั้งหมด 5 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.54) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

ทั้ง 5 รายการ ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.79) เป็นอันดับที่ 1

ตารางที่ 4.16 แสดงภาพรวมความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ของครูเกษียณ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความต้องการ	อันดับ ที่
2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency)				
2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and learning management)	4.46	0.58	มาก	2
2.2 การพัฒนาผู้เรียน (Student development)	4.50	0.60	มาก	1
2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom management)	4.43	0.62	มาก	4
2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & synthesis & classroom research)	4.28	0.73	มาก	6
2.5 ภาวะผู้นำครู (Teacher leadership)	4.44	0.55	มาก	3
2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & collaborative-building for learning management)	4.32	0.72	มาก	5
ภาพรวมของความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency)	4.40	0.54	มาก	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูเกษียณมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.58) ภาวะผู้นำครู ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.55) การบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.62) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.72) และการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.73)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณ โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์และแปรผลค่า r ตามเกณฑ์ของ Davis's Descriptors โดยค่า r จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้เกณฑ์ของ ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล (2543 : 85-86) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความหมาย
0.70 หรือสูงกว่า	มีความสัมพันธ์สูงมาก
0.50-0.69	มีความสัมพันธ์สูง
0.30-0.49	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.10-0.29	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.01-0.09	แทบจะไม่มีความสัมพันธ์

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณ														Y ₁	
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄		
X ₁	1															
X ₂	-.241*	1														
X ₃	-.309*	.783**	1													
X ₄	.028	.078	.043	1												
X ₅	-.217*	.700**	.855**	.176*	1											
X ₆	-.021	-.008	.062	.306**	.223**	1										
X ₇	-.148*	.526**	.686**	.309**	.839**	.244*	1									
X ₈	.051	.261**	.177*	.129	.120	-.133	.125	1								
X ₉	-.309*	.653**	.786**	.135	.708**	.054	.585**	.083	1							
X ₁₀	.174*	-.133	-.247*	.139	-.197*	-.034	-.220*	.047	-.049	1						
X ₁₁	.137	-.190**	-.223**	-.128	-.210**	-.044	-.208*	-.151*	-.295**	-.045	1					
X ₁₂	.148*	-.095	-.123	-.020	-.129	.038	-.183*	.052	-.172*	.152*	.053	1				
X ₁₃	.129	-.055	-.084	.177*	-.135	.226**	-.171*	.019	-.117	.253*	-.110	.520**	1			
X ₁₄	-.015	.043	-.005	-.205**	-.071	-.017	-.223*	-.238**	.002	.029	-.082	.382**	.327**	1		
Y ₁	-.140	-.081	.034	.024	.084	.166*	.020	-.012	.039	.276**	-.078	-.055	-.016	.019	1	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.17 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก พบว่า ครูเกษตรที่สำเร็จการศึกษาที่แตกต่างกัน (X_6) มีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูเกษตร (Y_1) ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .166, p < .05$) และครูเกษตรที่มีจำนวนวิชาสอนที่แตกต่างกัน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก (Y_1) ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .276, p < .01$)

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร														Y ₂
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	
X ₁	1														
X ₂	-.241*	1													
X ₃	-.309*	.783**	1												
X ₄	.028	.078	.043	1											
X ₅	-.217*	.700**	.855**	.176*	1										
X ₆	-.021	-.008	.062	.306**	.223**	1									
X ₇	-.148*	.526**	.686**	.309**	.839**	.244*	1								
X ₈	.051	.261**	.177*	.129	.120	-.133	.125	1							
X ₉	-.309*	.653**	.786**	.135	.708**	.054	.585**	.083	1						
X ₁₀	.174*	-.133	-.247*	.139	-.197*	-.034	-.220*	.047	-.049	1					
X ₁₁	.137	-.190**	-.223**	-.128	-.210**	-.044	-.208*	-.151*	-.295**	-.045	1				
X ₁₂	.148*	-.095	-.123	-.020	-.129	.038	-.183*	.052	-.172*	.152*	.053	1			
X ₁₃	.129	-.055	-.084	.177*	-.135	.226**	-.171*	.019	-.117	.253*	-.110	.520**	1		
X ₁₄	-.015	.043	-.005	-.205**	-.071	-.017	-.223*	-.238**	.002	.029	-.082	.382**	.327**	1	
Y ₂	-.067	-.031	.020	.131	.107	.094	.095	.017	.037	.348**	-.033	-.053	-.014	-.039	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน พบว่า ครูเกษตรที่มีจำนวนวิชาสอนที่แตกต่างกัน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษตร (Y_2) ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .348, p < .01$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครู
 เกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร														Y
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	
X ₁	1														
X ₂	-.241**	1													
X ₃	-.309**	.783**	1												
X ₄	.028	.078	.043	1											
X ₅	-.217**	.700**	.855**	.176*	1										
X ₆	-.021	-.008	.062	.306**	.223**	1									
X ₇	-.148*	.526**	.686**	.309**	.839**	.244*	1								
X ₈	.051	.261**	.177*	.129	.120	-.133	.125	1							
X ₉	-.309**	.653**	.786**	.135	.708**	.054	.585**	.083	1						
X ₁₀	.174*	-.133	-.247*	.139	-.197*	-.034	-.220*	.047	-.049	1					
X ₁₁	.137	-.190**	-.223**	-.128	-.210**	-.044	-.208*	-.151*	-.295**	-.045	1				
X ₁₂	.148*	-.095	-.123	-.020	-.129	.038	-.183*	.052	-.172*	.152*	.053	1			
X ₁₃	.129	-.055	-.084	.177*	-.135	.226**	-.171*	.019	-.117	.253*	-.110	.520**	1		
X ₁₄	-.015	.043	-.005	-.205**	-.071	-.017	-.223*	-.238**	.002	.029	-.082	.382**	.327**	1	
Y	-.102	-.055	-.027	.086	.099	.130	-.064	.005	-.039	.325**	-.055	-.056	-.015	-.014	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปร

ความหมาย

X₁

หมายถึง เพศ

X₂

หมายถึง อายุ

X₃

หมายถึง อายุราชการ

X₄

หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุด

X₅

หมายถึง รายได้ต่อเดือน

X₆

หมายถึง สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

X₇

หมายถึง ตำแหน่งปัจจุบัน

X₈

หมายถึง ระดับในการสอน

X₉

หมายถึง ประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร

X₁₀

หมายถึง จำนวนวิชาที่สอน

X₁₁

หมายถึง หน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน

X₁₂

หมายถึง การพัฒนาตนเองตามสายงาน

X₁₃

หมายถึง การพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่หรือใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งให้คัดแปลงเนื้อหาและข้อมูลอ้างอิงไปยังเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

X_{14}	หมายถึง การพัฒนาตามความสนใจตนเอง
Y_1	หมายถึง สมรรถนะหลักของครูเกษียณ
Y_2	หมายถึง สมรรถนะประจำสายงานของครูเกษียณ
Y	หมายถึง สมรรถนะของครูเกษียณ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ในกลุ่มตัวแปรต้นด้วยกัน พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกับอายุ ($r = -.241, p = < .01$) เพศมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าอายุราชการ ($r = -.309, p = < .01$) เพศมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่ารายได้ต่อเดือน ($r = -.217, p = < .01$) เพศมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าตำแหน่งปัจจุบัน ($r = -.148, p = < .05$) เพศมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร ($r = -.309, p = < .01$) เพศมีความสัมพันธ์ผกผันมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับจำนวนวิชาที่สอนในระดับสูงมาก ($r = .174, p = < .05$) เพศมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตนเองตามสายงานในระดับสูงมาก ($r = .148, p = < .05$)

อายุมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับอายุราชการในระดับสูงมาก ($r = .783, p = < .01$) อายุมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับรายได้ต่อเดือนในระดับสูงมาก ($r = .700, p = < .01$) อายุมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับตำแหน่งปัจจุบันในระดับสูงมาก ($r = .526, p = < .01$) อายุมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับระดับในการสอนในระดับสูงมาก ($r = .261, p = < .01$) อายุมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรในระดับสูงมาก ($r = .653, p = < .01$) อายุมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ($r = -.217, p = < .01$)

อายุราชการมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับรายได้ต่อเดือนในระดับสูงมาก ($r = .855, p = < .01$) อายุราชการมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับตำแหน่งปัจจุบันในระดับสูงมาก ($r = .686, p = < .01$) อายุราชการมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับระดับในการสอนในระดับสูงมาก ($r = .177, p = < .05$) อายุราชการมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรในระดับสูงมาก ($r = .786, p = < .01$) อายุราชการมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าจำนวนวิชาที่สอน ($r = -.247, p = < .05$) อายุราชการมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ($r = -.223, p = < .01$)

ระดับการศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับรายได้ต่อเดือนในระดับสูงมาก ($r = .176, p = < .01$) ระดับการศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงมาก ($r = .306, p = < .01$) ระดับการศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับตำแหน่งปัจจุบันในระดับสูงมาก ($r = .309, p = < .01$) ระดับการศึกษาสูงสุดมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในระดับสูงมาก ($r = .177, p = < .05$)

รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงมาก ($r = .223, p = < .01$) รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับตำแหน่งปัจจุบันในระดับสูงมาก

($r = .839$, $p < .01$) รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรในระดับสูงมาก ($r = .708$, $p < .01$) รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าจำนวนวิชาที่สอน ($r = -.197$, $p < .05$) รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ($r = -.210$, $p < .01$)

สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามีความสัมพันธ์ผกผันกันกับตำแหน่งปัจจุบันในระดับสูงมาก ($r = .244$, $p < .05$) สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในระดับสูงมาก ($r = .226$, $p < .01$)

ตำแหน่งปัจจุบันมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรในระดับสูงมาก ($r = .585$, $p < .01$) ตำแหน่งปัจจุบันมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าจำนวนวิชาที่สอน ($r = -.220$, $p < .05$) ตำแหน่งปัจจุบันมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ($r = -.208$, $p < .05$) ตำแหน่งปัจจุบันมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าการพัฒนาตนเองตามสายงาน ($r = -.183$, $p < .05$) ตำแหน่งปัจจุบันมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าการพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($r = -.171$, $p < .05$) ตำแหน่งปัจจุบันมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าการพัฒนาตามความสนใจตนเอง ($r = -.223$, $p < .05$)

ระดับในการสอนมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ($r = -.151$, $p < .05$) ระดับในการสอนมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าการพัฒนาตนเองตามสายงาน ($r = -.238$, $p < .01$)

ประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ($r = -.295$, $p < .01$) ประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตรมีความสัมพันธ์ผกผันในระดับต่ำกว่าการพัฒนาตนเองตามสายงาน ($r = -.172$, $p < .05$)

จำนวนวิชาที่สอนมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตนเองตามสายงานในระดับสูงมาก ($r = .152$, $p < .05$) จำนวนวิชาที่สอนมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในระดับสูงมาก ($r = .253$, $p < .05$)

การพัฒนาตนเองตามสายงานมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในระดับสูงมาก ($r = .520$, $p < .01$) การพัฒนาตนเองตามสายงานมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตามความสนใจตนเองในระดับสูงมาก ($r = .382$, $p < .01$)

การพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีความสัมพันธ์ผกผันกันกับการพัฒนาตามความสนใจตนเองในระดับสูงมาก ($r = .327$, $p < .05$)

จากตารางที่ 4.19 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูเกษตรที่มีจำนวนวิชาสอนที่แตกต่างกัน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร (Y) ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .325$, $p < .01$) กล่าวคือ ครูเกษตรที่มี

จำนวนวิชาที่สอนแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน
ของครูเกษียณ ในขณะที่ด้านอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์ของความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการสรุปผลการศึกษาแบ่งตามหัวข้อ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสมรรถนะของครูเกษียรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาจากครูเกษียรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 6 เขตพื้นที่การศึกษา จากโรงเรียนทั้งหมด 402 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมี 2 หัวข้อ หัวข้อที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียรโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หัวข้อที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียรโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเก็บรวบรวมผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองบางส่วน ระหว่างเดือนกันยายน ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียรโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูเกษียรโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 121 คน เพศหญิง 75 คน มีอายุระหว่าง อายุ 50-59 ปี อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 30,000 ขึ้นไป สำเร็จการศึกษาตรงตามวิชาชีพ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครู

คศ.3 สอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีประสบการณ์สอนวิชาเกษตร 21 ปีขึ้นไป สอนมากกว่า 3 วิชาขึ้นไป มีหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนนอกกลุ่มสาระ มีการพัฒนาตนเอง ตามสายงานน้อยกว่า 3 ครั้ง พัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายน้อยกว่า 3 ครั้ง พัฒนาตามความสนใจ ของตนเองน้อยกว่า 3 ครั้ง

5.1.2 ความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษตรโรงเรียน มัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษตรในโรงเรียน มัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูเกษตรมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและ สมรรถนะประจำสายงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน โดยแต่ละด้านมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.1.2.1 สมรรถนะหลัก

(1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานมีทั้งหมด 4 รายการนั้น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.32$, S.D.= 0.59) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(2) ด้านการบริการที่ดีมีทั้งหมด 2 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.44$, S.D.= 0.68) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(3) ด้านการพัฒนาตนเองมีทั้งหมด 3 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.36$, S.D.= 0.59) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(4) ด้านการทำงานเป็นทีมมีทั้งหมด 5 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.40$, S.D.= 0.59) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีทั้งหมด 4 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.40$, S.D.= 0.53) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

5.1.2.2 สมรรถนะประจำสายงาน

(1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีทั้งหมด 5 รายการนั้น ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}= 4.44$, S.D.= 0.58) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน มีทั้งหมด 4 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.50$, S.D.= 0.61) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มีทั้งหมด 3 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.41$, S.D.= 0.64) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(4) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีทั้งหมด 3 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.41$, S.D.= 0.75) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยชนด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น

(5) ด้านภาวะผู้นำครูมีทั้งหมด 5 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.43$, S.D.= 0.55) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

(6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีทั้งหมด 5 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.54) มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูเกษียณที่มีจำนวนวิชาที่สอน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ที่ผันแปรตามกันกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณ (Y) ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .325$, $p < .01$) กล่าวคือ ครูเกษียณที่มีจำนวนวิชาที่สอนแตกต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของครูเกษียณ ในขณะที่ด้านอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาพิจารณาพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจและมีความสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูเกษียณมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะหลัก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.53) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2560 : 144-58) ผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะหลักของข้าราชการครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ครูต้องศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ และ คชกรณ์ บัวคำ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และสมาน อัสวภูมิ (2558 : 271-278) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสัยและจริยธรรมข้าราชการครู พบว่า ต้องมีการจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ในทุกระดับและทุกตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประพฤติตนเป็นแบบอย่างของผู้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีวินัยและจริยธรรมตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีในอาชีพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

ครูเกษียณมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เอกสารนี้เป็น) ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.54) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธี บุรณะแพทย์ (2557) ผลการวิจัยพบว่า (ไม่ว่ากรณีใด) สมรรถนะประจำสายงานทั้ง 5 ด้าน ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จะเห็นได้ว่าครูมีความต้องการพัฒนาผู้เรียน ในด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กนิษฐา คุณมี ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทก และ ศุภชัย จันทร์งาม (2552) ที่ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1-5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายสมรรถนะ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะด้านการ มุ่งผลสัมฤทธิ์อื่นนอกนั้นมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูยังไม่เข้าใจเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน แล้วไม่เชื่อว่าการวิจัยในชั้นเรียนจะสามารถ พัฒนาแก้ปัญหาได้จริง และ นิตศน์ หามนตรี (2550 : 177-185) ที่ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการ พัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะของครูในด้านการวิจัยทางการศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องมีการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องจากครูยังไม่เข้าใจเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนแล้วไม่เชื่อว่าการวิจัยในชั้นเรียนจะสามารถพัฒนา แก้ปัญหาได้จริงและที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าเป็นไปได้ก็อาจเนื่องมาจากว่า ด้านการวิจัย ทางการศึกษาเป็นการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน มุ่งมั่นที่จะพัฒนา ตนเองด้านการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการ พัฒนาเต็มศักยภาพ ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข กล้าคิด กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ และครู ดีขึ้น

ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครู เกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูเกษตรที่มีวิชาสอนที่แตกต่างกัน (X_{10}) มีความสัมพันธ์ที่ ผันแปรตามกันกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตร (Y) ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .325, p < .01$) กล่าวคือ ครูเกษตรที่มีจำนวนวิชาที่สอนแตกต่างกันจะมีความ ต้องการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูเกษตรที่ รับผิดชอบสอนจำนวนหลายวิชานั้นอาจมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะที่สอดคล้องกับรายวิชา สอนของตนเอง ทั้งนี้ในแนวคิดทฤษฎีความต้องการของ McClelland (1973 : 28) ได้กล่าวถึงความ ต้องการของบุคคลนั้นมีความสอดคล้องกับพฤติกรรม เพราะความต้องการเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งใน หลายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม โดยปัจจัยอื่นที่มีส่วนสำคัญร่วมอยู่ด้วย เช่น ค่านิยม อุปนิสัย ทักษะ ของบุคคล ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมอื่นที่ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของพฤติกรรม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากการศึกษา พบว่า ครูเกษียณมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมาก จึงควรมีการจัดอบรมหลักสูตรพัฒนาความรู้ทักษะความเป็นครู ในเขตพื้นที่ดังกล่าว เช่น โครงการคูปองอบรมครู ครูอัจฉริยะ ครูมืออาชีพ สร้างแรงบันดาลใจลูกศิษย์สู่ความสำเร็จ ศาสตร์พระราชา การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นต้น เพื่อให้ครูเกษียณได้พัฒนา สมรรถนะของตนเอง

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรนำข้อมูลความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในการสนับสนุนครูเกษียณในโรงเรียนของตน มีการจัดอบรมภายในโรงเรียน หรือให้ส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น เพื่อให้บุคลากรครูได้พัฒนาสมรรถนะตามความต้องการ

3. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรนำข้อมูลความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรครูเกษียณ โดยกำหนดนโยบายให้สอดคล้องตามความต้องการของครูเกษียณในปัจจุบัน

4. สถาบันผู้ผลิตครูเกษียณควรนำข้อมูลความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศไทย เพื่อให้เห็นภาพรวมของความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณของประเทศไทย

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กนิษฐา คุณมี ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทก และ ศุภชัย จันทรงาม 2552. “ศึกษาความต้องการพัฒนา

สมรรถนะการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต 1-5.” ใน การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ครั้งที่ 6. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค. 2546. **การพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะ.** กรุงเทพฯ :

โกลบอล คอนเซิร์น.

โกสินทร์ รังสิยาพันธ์. 2530. **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู.** กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์.

การศาสนา.

คชกรณ์ บัวคำ สุวิมล โพธิ์กลิ่น, และสมาน อัครภูม. 2558. แนวทางการพัฒนาวินัยและจริยธรรม

ข้าราชการครู. วารสารบริหารการศึกษาฉบับบัณฑิต. 15 : 271-278.

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. 2520. **ลักษณะของครูที่ดี.** กรุงเทพมหานคร : ศึกษานิเทศก์.

กรมการฝึกหัดครู.

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ และณรงค์ เทียนส่ง. 2521 **ประชากรศาสตร์และประชากรศึกษา.** กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช.

ฉาคส์ เดอลอร์ส และคณะ. 1997. **การเรียนรู้: ขุมทรัพย์ในตน รายงานเสนอต่อยูเนสโก**

โดยคณะกรรมการนานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ฐิติพงษ์ ตรีศรี. 2552. “สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3.” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี :

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. 2547. **มารู้จัก Competency กันเถอะ.** กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

อัครศักดิ์ คงคาสวัสดิ์. 2548. **เริ่มต้นอย่างไร เมื่อจะนำ Competency มาใช้ในองค์กร.**

กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

นิทัศน์ หามนตรี 2550. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.” วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10(2) : 177-185. หน้าที่การ

ไม่ว่ากรณีใด บุษยาม ศรีสะอาด. 2553. **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. หน้าที่การนำไปใช้

- บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร. 2550. **ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาล**
ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญา มีสุข. 2558. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอาชีวศึกษา: ความท้าทายภายใต้วิชาชีพ.
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 14(2) : 734 - 741.
- ปัญญา หิรัญรัมย์ และคณะ. 2520. **ความรู้พื้นฐานการศึกษาเกษตร.** กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. 2543. **การออกแบบการวิจัย.** (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. 2560. “การพัฒนาสมรรถนะหลักและประสิทธิภาพในการทำงานของ
 ข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” **วารสารสุทธิปริทัศน์.** 31(100) : 145.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. 2542. **การวิเคราะห์ผู้รับสาร** กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รมณีย์ อภาภิรม. 2531. **วิธีการสอนวิชาเกษตร.** โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม.
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2526. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.** กรุงเทพฯ :
 อักษรเจริญทัศน์ : 323.
- _____. 2542. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ :
 อักษรเจริญทัศน์ : 305.
- ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. (2556). **ข้อมูลจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา**
ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [Online]. Available :
<http://data.bopp-obec.info/emis/> /ค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2561.
- _____. (2556). **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัดมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย**
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [Online]. Available : <http://data.bopp-obec.info/emis/> /
 ค้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2561.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2548. **พฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพฯ : ธรรมสาร จำกัด.
- รัชนีวรรณ วณิชย์ถนอม. 2550. **สมรรถนะในวันวาน วันนี้และพรุ่งนี้ ในสาระสำคัญการปรับปรุง**
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ.
- วัฒน์ สะดวก. ครูเชี่ยวชาญโรงเรียนไพโรจน์วิทยาคมจังหวัดศรีสะเกษ. **สัมภาษณ์,**
 วันที่ 15 กรกฎาคม 2561.
- วิจิตร ศรีสอาน. 2539. **เอกสารการสัมมนาผู้บริหารเรื่องการเป็นผู้นำทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ.
- วิภา นนทพันธุ์. 2549. **การบริหารงานวิจัยในโรงเรียน.** แปลนพรัตน์ตั้ง.
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
- วิวรรณ ญาณพันธุ์. 2533. **หลักการศึกษาศาสตร์.** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร.
- ศราวุธ อินทรเทศ. 2556. **หลักการศึกษาศาสตร์.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด มีน เซอร์วิส.

- ศิริรัตน์ พิริยธนาลัย และจุฑา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2553. **Competency สมรรถนะ**
เข้าใจ ใช้เป็น เห็นผล. กรุงเทพฯ : เอพีพรีนติ้ง กรุ๊ป.
- ศิริวรรณ และคณะ. 2538. **การบริหารการตลาดยุคใหม่.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัท
 ธรรมสารจำกัด.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2546. **การบริหารการตลาดยุคใหม่.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัท
 ธรรมสารจำกัด.
- สนอง เครือมาก. 2537. **คู่มือปฏิบัติงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.**
 นครสวรรค์ : บริษัทเรียนดีจำกัด.
- สิรินาถย์ กฤษณาธาร. 2552. **ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด**
(มหาชน). การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,
 คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. 2549. **แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency**
BASED LEARNING. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนธ์.
- สุธี บูรณะแพทย์. 2557. “**สมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่**
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3.” สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). **คู่มือหลักสูตรการ**
พัฒนาข้าราชการครูเพื่อให้มีหรือเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2548. **มาตรฐานตำแหน่งและ**
มาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. หนังสือเวียน ที่ ศอ
 0206.3/ว 17 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2548. **คู่มือสมรรถนะหลัก คำอธิบาย และตัวอย่าง**
พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะหลักในราชการพลเรือน. กรุงเทพฯ : พีเอลีฟวิง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2552. **คู่มือสมรรถนะหลัก คำอธิบาย และตัวอย่าง**
พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะหลักในราชการพลเรือน. กรุงเทพฯ : พีเอลีฟวิง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2549. **เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537.** กรุงเทพฯ:
 คุรุสภา.
- _____. 2549. **คู่มือประกอบวิชาชีพทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- _____. 2552. **เอกสารประกอบการดำเนินงานของ สทจ. และ อสคบ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553. **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 -**

2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อเนก เทียนบุชา. 2553. “การพัฒนาสมรรถนะหลักเพื่อเตรียมคนเข้าสู่งาน.” ดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.

อเนก เทียนบุชา. 2553. “การพัฒนาสมรรถนะหลักเพื่อเตรียมคนเข้าสู่งาน.” ดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. 2547. **Career Development in Practice.** กรุงเทพฯ :
เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. 2547. แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency : เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง.
จุฬาลงกรณ์วารสาร.

อำไพ สุจริตกุล. 2533. **คุณธรรมครูไทย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(จัดทำใน โอกาส 80 ปี ศาสตราจารย์ทานมูหึงพูนทรัพย์ นพวงศ ณ ออยุธยา)

McClelland, David C. 1973. “Testing for Competence Rather than Intelligence”.
American Psychologist, (28), pp. 1-24.

Ozcelik, G. and Ferman, M. (2006). “Competency Approach to Human Resource
Manager: Outcome and Contributions in a Turkish Cultural Context.”
Human Resource Development Review. Thousand Oaks : March.

Queensland Ombudsman. 2009. **Role of Queensland Ombudsman : Presentation
Document.** University of Queensland Australia. 3.

Spencer, L. M. and S. M. Spencer. 1996. **Competency at work.** New York: John.
pp 11.

Wiley and Son. Cited in Siriwaiprapan, S. (2003). “A Working of Employee
Competence in Thai Workplace: What Constitutes Employee Competence”.
Thai Journal of Public Administration. 2(1) : 28.

Write, T. (2001). “HR Competencies : Getting Them Right” Canada HR Reporter.
Toronto: November 5 : 20.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ 172 /2561

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบสำรอง ของนายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ของนายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง รหัสประจำตัว 59603115
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรึกษาและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.ภคพงศ์	ปวงสุข	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
อ.ดร.ปิยะนารถ	จันทร์เล็ก	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สถาพร	ดียิ่ง	ประธานกรรมการภายนอก
รศ.ดร.ภคพงศ์	ปวงสุข	กรรมการ
อ.ดร.ปิยะนารถ	จันทร์เล็ก	กรรมการ
ผศ.ดร.ศราวุธ	อินทรเทศ	กรรมการ
รศ.ดร.รัชดากร	พลภักดี	กรรมการ

3. คณะกรรมการสอบสำรอง

รศ.ดร.จักรพงษ์	พวงงามชื่น	กรรมการ	(อาจารย์บัณฑิตพิเศษ)
อ.ดร.ราตรี	ศิริพันธุ์	กรรมการ	(อาจารย์บัณฑิตประจำ)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2561

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มะโน)
คณบดี

ที่ ศธ 0524.04 / 1881

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

11 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นกรรมการสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร ตี๋ยง

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ

ตามคำสั่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ที่ 172 /2561 แต่งตั้งท่านเป็นกรรมการ
สอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษา ชื่อ นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“ความต้องการการพัฒนาทักษะวิชาชีพของครูเกษียณระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ”

ประธานคณะกรรมการ เห็นสมควรให้ท่านเข้าร่วมเป็นกรรมการสอบหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2561 เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป ณ ห้องเรียนปริญญาเอก
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเข้าร่วมเป็นกรรมการสอบ ตามวันเวลา ดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 0-2329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 0-2329-8436

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2561 ให้ดำเนินการดังนี้

นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง รหัสประจำตัว 59603115 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการพัฒนา
สมรรถนะของครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Need for Competency Development of
Agricultural Teachers in Northeast)” โดยมี รศ.ดร.กิตพงษ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และ อ.ดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้น
ภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประกาศ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิตพงษ์ มะโน)
คณบดี

สมรส
๒๕๖๑-๓-๒๗
Sm
26ก.ค.๖1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 2566

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

2 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ / ดร.นวิรัตน์ พัวพันธ์ / ว่าที่พันตรี ดร.มานิตย์ ชาติโย /
นายชูศักดิ์ สีสัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นายหัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี รศ.ดร.ภคพงศ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ
ดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและ
เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายหัสตินทร์
ฤทธิทรงเมือง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. โทร. 085-011-0853

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับขอร้องโรงเรียนเพื่อการศึกษานั่น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเผยแพร่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2956

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๘ (ศรีสะเกษ - ยโสธร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นายหัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี รศ.ดร.ภคพงศ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายหัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr Ahn
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๘๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๐๑๑-๐๘๕๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งท่านมีให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2956

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๙ (อุบลราชธานี - อำนาจเจริญ)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี รศ.ดร.ภคพงศ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๘๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๐๑๑-๐๘๕๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2956

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๐ (ชัยภูมิ)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นายหัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี รศ.ดร.ภักพงศ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายหัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sinnat
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๘๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๔-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๐๑๑-๐๘๕๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2956

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑ (นครราชสีมา)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี รศ.ดร.ภคพงศ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smmr Ah
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๘๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๔-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๐๑๑-๐๘๕๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 2956

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ (บุรีรัมย์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นายหัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี รศ.ดร.ภคพงศ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายหัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smit abn

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๘๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๐๑๑-๐๘๕๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศร ๐๕๒๔.๐๔/ 2956

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓ (สุรินทร์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมี รศ.ดร.ภคพงศ์ ปวงสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ปิยะนารถ จันทร์เล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับครู ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smit Anu
(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๔-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๘๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๔-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๐๑๑-๐๘๕๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกสิ่งเหล่านี้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจงในตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะเก็บเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในงานวิจัยเท่านั้น

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของครูเกษียณโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 2 ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูเกษียณโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามนี้

หัสตินทร์ ฤทธิทรงเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

เรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 20-29 ปี 30-39 ปี 40-49 ปี 50-59 ปี
3. อายุราชการ ต่ำกว่า 3 ปี 3-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี 21 ปีขึ้นไป
4. ระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
5. รายได้ต่อเดือน 15,000 – 20,000 บาท 20,000 – 30,000 บาท 30,000 บาท ขึ้นไป
6. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา .....
7. ตำแหน่งปัจจุบัน ครูอัตราจ้าง พนักงานราชการ ครูผู้ช่วย ครู คศ. 1
 ครู คศ. 2 ครู คศ. 3 ครู คศ. 4 ครู คศ. 5
8. ระดับที่การสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
9. ประสบการณ์สอนวิชาเกษตร ต่ำกว่า 3 ปี 3-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี
 21 ปีขึ้นไป
10. จำนวนวิชาที่สอน ..... วิชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

11. หน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน .....

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุผลเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร เราทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. การพัฒนาตนเอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พัฒนาตนเองตามสายงาน ..... ครั้งต่อปี
- พัฒนาตามที่หน้าที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม ..... ครั้งต่อปี
- พัฒนาตามความสนใจของตนเอง ..... ครั้งต่อปี
- อื่น ๆ .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมี 5 ระดับดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง หมายถึง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง หมายถึง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง หมายถึง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง หมายถึง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง หมายถึง ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณระดับน้อยที่สุด

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษียณ	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. สมรรถนะหลัก (Core competency)					
1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working achievement motivation)					
1) ความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ภารกิจงาน					
2) ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์					
3) ความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน					
4) ความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ					
สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูเกษียณ (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
5).....					
6)					
7)					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1.2 การบริการที่ดี (Service mind)					
1) ความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ					
2) การปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ					
สมรรถนะการบริการที่ดีของครูเกษตร (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
3).....					
4).....					
5).....					
1.3 การพัฒนาตนเอง (Self-development)					
1) การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ					
2) การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ					
3) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย					
สมรรถนะการพัฒนาตนเองของครูเกษตร (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
4).....					
5).....					
6).....					
1.4 การทำงานเป็นทีม (Team work)					
1) การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน					
2) การเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน					
3) การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย					
4) การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม					
5) การเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสาร
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษตร	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
สมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครูเกษตร (โปรตระกูลในช่องด้านล่าง)					
6).....					
7).....					
8).....					
1.5 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity)					
1) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ					
2) มีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ					
3) การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม					
4) การประพฤติปฏิบัติตน					
สมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูของครูเกษตร (โปรตระกูลในช่องด้านล่าง)					
5).....					
6).....					
7).....					
2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency)					
2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and learning management)					
1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร					
2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้					
3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4) การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้					
5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูเกษตร (โปรตระกูลในช่องด้านล่าง)					
6).....					
7).....					
8).....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษต	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
2.2 การพัฒนาผู้เรียน (Student development)					
1) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน					
2) การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตผู้เรียน					
3) การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้กับผู้เรียน					
4) การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนของครูเกษต (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
5).....					
6).....					
7).....					
2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom management)					
1) จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน					
2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา					
3) กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา					
สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูเกษต (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
4).....					
5).....					
6).....					
2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & synthesis & classroom research)					
1) การวิเคราะห์					
2) การสังเคราะห์					
3) การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูเกษต	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูเกษต (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
4).....					
5).....					
6).....					
2.5 ภาวะผู้นำครู (Teacher leadership)					
1) วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู (Adult development)					
2) การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ (Dialoguc)					
3) การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง (Change agency)					
4) การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง (Reflective practice)					
5) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน (Concern for improving pupil achievement)					
สมรรถนะภาวะผู้นำครูของครูเกษต (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
6).....					
7).....					
8).....					
2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & collaborative-building for learning management)					
1) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้					
2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้					
สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูเกษต (โปรดระบุในช่องด้านล่าง)					
3).....					
4).....					
5).....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
1	เพศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	อายุ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	อายุราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ระดับการศึกษาสูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	รายได้ต่อเดือน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	ตำแหน่งปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	ระดับในการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	ประสบการณ์สอนวิชาเกษตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	จำนวนวิชาที่สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	หน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	การพัฒนาตนเองสายงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	พัฒนาตามที่หน้าที่ได้รับมอบหมาย เพิ่มเติม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	พัฒนาตามความสนใจของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	ความสามารถในการวางแผน การกำหนด เป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ภารกิจงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มี คุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	ความสามารถในการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	ความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ งานประสบความสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	ความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	การปรับปรุงระบบบริการให้มี ประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้ง

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	สรุป
		1	2	3	4	5			
21	การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	การวิเคราะห์	+1	+1	-1	+1	+1	5	0.60	ใช้ได้
26	การสังเคราะห์	+1	+1	-1	+1	+1	5	0.60	ใช้ได้
27	การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู	+1	+1	+1	-1	+1	5	0.60	ใช้ได้
29	การสนทนาอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32	การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	+1	-1	+1	+1	+1	5	0.60	ใช้ได้
35	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	96.8
	Excluded ^a	1	3.2
	Total	31	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.908	54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล นายหัสตินทร์ ฤทธิ์ทรงเมือง
 วัน เดือน ปี เกิด 23 มกราคม พ.ศ. 2535
 ที่อยู่ปัจจุบัน 133/3 หมู่ 19 ตำบลเชียงยืน อำเภอเชียงยืน
 จังหวัดมหาสารคาม 44160

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2561 วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.)
 สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ค.อ.บ.)
 สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
 แขนงวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – เทคโนโลยีผลิตสัตว์
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2553 โรงเรียนสารคามพิทยาคม มัธยมศึกษาปีที่ 1-6

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2560 นักวิชาการเกษตร และ เลขานุการผู้อำนวยการ
 กองประสานงานโครงการพระราชดำริ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 การบริการข่าว กระทบวงเกษตรและสหกรณ์
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้